

ΚΟΡΝΟΥΤΟΥ

ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΠΑΡΑΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Επιδρομή των κατά την
Ελληνική Θεολογία
Παραδεδομένων

Typed and typesetted by Dr. A. Tsolomitis
University of the Ægæan
Department of Mathematics
832 00 Karlovassi
Samos
atsol@aegean.gr

The source file is available on request.

The original file can be always found at <http://www.ysee.gr> and it is also mirrored at <http://iris.math.aegean.gr/classics/>

This work is “copylefted” according to the latest release of the General Public Licence (<http://www.gnu.org>). In particular if you modify this file you have to give the resulting file for free (this includes translations to any other language (modern Greek included)). In addition to this, you can not distribute modified versions of this file without mentioning in the copyright section that the original is at <http://www.ysee.gr>.

Ὁ <οὐρανός,> ὡ παιδίον, περιέχει κύκλω τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν καὶ τὰ ἐπὶ γῆς καὶ τὰ ἐν θαλάττῃ πάντα καὶ διὰ τοῦτο ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας, οὕρος ὧν ἄνω πάντων καὶ ὀρίζων τὴν φύσιν·

ἔνιοι δὲ φασιν ἀπὸ τοῦ ὠρεῖν ἢ ὠρεύειν τὰ ὄντα, ὃ ἐστὶ φυλάττειν, οὐρανὸν κεκληθῆσθαι, ἀφ' οὗ καὶ ὁ θυρωρὸς ὠνομάσθη καὶ τὸ πολυωρεῖν· ἄλλοι δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὀραῖσθαι ἄνω ἐτυμολογοῦσι. καλεῖται δὲ σὺν πᾶσιν οἷς περιέχει κόσμος ἀπὸ τοῦ κάλλιστα διακεκοσμηθῆσθαι. τινὲς δὲ τῶν ποιητῶν Ἄκμωνος ἔφασαν αὐτὸν υἱὸν εἶναι, τὸ ἄκμητον τῆς περιφορᾶς αὐτοῦ αἰνιτιτόμενοι, ἢ προλαβόντες ὅτι ἀφθαρτός ἐστὶ τοῦτο παριστάσι διὰ τῆς ἐτυμολογίας· κεκμηκέναι γὰρ λέγομεν τοὺς τετελευτηκότας. ἡ δὲ οὐσία αὐτοῦ πυρῶδης ἐστίν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἡλίου καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἄστρον. ὅθεν καὶ αἰθῆρ ἐκλήθη τὸ ἐξωτάτω μέρος τοῦ κόσμου ἀπὸ τοῦ αἰθεσθαι· τινὲς δὲ φασιν ἀπὸ τοῦ αἰεθῆν οὕτως αὐτὸν ὠνομάσθαι, ὃ ἐστὶ ὀρίζω φέρεσθαι. καὶ τὰ ἄστρα γὰρ οἰονεῖ ἄστατά ἐστιν ὡς οὐδέποτε ἰστάμενα, ἀλλ' αἰεθῆν κινούμενα. εὐλογον δὲ καὶ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῆς θεύσεως ἐσχηκέναι τὴν προσηγορίαν· πρῶτον γὰρ οἱ ἀρχαῖοι θεοὺς ὑπελάμβανον εἶναι οὓς ἐώρων ἀδιαλείπτως φερομένους, αἰτίους αὐτοὺς νομίσαντες εἶναι τῶν τοῦ ἀέρος μεταβολῶν καὶ τῆς σωτηρίας τῶν

ὄλων. τάχα δ' ἂν εἶεν θεοὶ θετῆρες καὶ ποιηταὶ τῶν γινομένων. Ὡσπερ δὲ ἡμεῖς ὑπὸ ψυχῆς διοικούμεθα, οὕτω καὶ ὁ κόσμος ψυχὴν ἔχει τὴν συνέχουσαν αὐτὸν, καὶ αὕτη καλεῖται <Ζεὺς,> πρῶτως καὶ διὰ παντὸς ζῶσα καὶ αἰτία οὓσα τοῖς ζῶσι τοῦ ζῆν· διὰ τοῦτο δὲ καὶ βασιλεύειν ὁ Ζεὺς λέγεται τῶν ὄλων, ὡς ἂν καὶ ἐν ἡμῖν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ φύσις ἡμῶν βασιλεύειν ῥηθεῖη. Δία δὲ αὐτὸν καλοῦμεν ὅτι δι' αὐτὸν γίνεται καὶ σώζεται πάντα. παρὰ δὲ τισὶ καὶ Δεὺς λέγεται, τάχα ἀπὸ τοῦ δεύειν τὴν γῆν ἢ μεταδιδόναι τοῖς ζῶσι ζωτικῆς ἰκμάδος[· καὶ ἡ γενικὴ πτώσις ἀπ' αὐτῆς ἐστὶ Δεός, παρακειμένη πῶς τῇ Διός]. οἰκεῖν δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ λέγεται, ἐπεὶ ἐκεῖ ἐστὶ τὸ κυριώτατον μέρος τῆς τοῦ κόσμου ψυχῆς· καὶ γὰρ αἱ ἡμέτεροι ψυχαὶ πῦρ εἰσιν. Γυνὴ δὲ καὶ ἀδελφὴ αὐτοῦ παραδέδοται ἢ <Ἥρα,> ἥτις ἐστὶν ὁ ἀῆρ. συνῆπται γὰρ εὐθύς αὐτῷ καὶ κεκόλληται αἰρομένη ἀπὸ τῆς γῆς ἐκείνου αὐτῇ ἐπιβεβηκός· καὶ γεγόνασιν ἐκ τῆς εἰς τὰ αὐτὰ ῥύσεως, ῥυεῖσα γὰρ εἰς λεπτότητα ἢ οὐσία τό τε πῦρ καὶ τὸν ἀέρα ὑφίστησιν. ἐφ' ᾧ καὶ Ῥέαν τὴν

μητέρα αὐτῶν ἐμύθευσαν εἶναι, πατέρα δὲ τὸν Κρόνον ἦτοι διὰ τὸ ἐν τεταγμένοις χρόνοις μέτροις γενέσθαι ταῦτα ἢ διὰ τὸ κατὰ σύγκρισιν καὶ βρασμὸν τῆς ὕλης τὴν εἰς τὰ στοιχεῖα διάκρισιν ἀποτελεῖσθαι ἢ, ὅπερ πιθανώτατον, διὰ τὸ τῆνικαῦτα ὑφίστασθαι τὸν αἰθέρα καὶ τὸν ἀέρα, ἡνίκ' ἂν ἐκ πυρὸς κινήται ἢ φύσις ἐπὶ τὸ κραινεῖν καὶ ἀποτελεῖν τὰ ὄντα. Διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ τὸν <Ποσειδῶνα> ἔφασαν οἱ ἀρχαῖοι Κρόνον καὶ Ῥέαν υἱὸν εἶναι· καὶ γὰρ τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς εἰρημένης μεταβολῆς γίνεται. Ποσειδῶν δὲ ἐστὶν ἡ ἀπεργαστικὴ τοῦ ἐν τῇ γῇ καὶ περὶ τὴν γῆν ὑγροῦ δύναμις, εἴτουν ἀπὸ τῆς πόσεως οὕτω κληθεῖσα καὶ τοῦ δίδοναι ταύτην, εἴτε λόγος καθ' ὃν ἰδίει ἢ φύσις [φρυσιδίων] ἐστίν, εἴθ' οἰονεῖ πεδοσειῶν ὠνόμασται κατὰ τὴν παραδειχθησομένην αὐτοῦ ιδιότητα.

Ἀδελφὸς δὲ αὐτῶν καὶ ὁ <Ἄιδης> εἶναι λέγεται. οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ παχυμερέστατος καὶ προσγειότατος ἀήρ· ὁμοῦ γὰρ αὐτοῖς γίνεται καὶ αὐτὸς ἀρξαμένης ῥεῖν καὶ κραίνειν τὰ ὄντα κατὰ τοὺς ἐν αὐτῇ λόγους τῆς φύσεως. καλεῖται δὲ Ἄιδης ἢ ὅτι καθ' ἑαυτὸν ἀόρατός ἐστιν, ὅθεν καὶ διαιροῦντες Ἄϊδην αὐτὸν ὀνομάζουσιν, ἢ κατ' ἀντίφρασιν ὡσάν ὁ ἀνδάνων ἡμῖν· εἰς τοῦτον γὰρ χωρεῖν ἡμῖν κατὰ τὸν θάνατον αἰ ψυχαὶ δοκοῦσιν ἥκιστα ἀνδάνοντος ἡμῖν τοῦ θανάτου. καὶ Πλούτων δὲ ἐκλήθη διὰ τὸ πάντων φθαρτῶν ὄντων μηδὲν εἶναι ὁ μὴ τελευταῖον εἰς αὐτὸν κατατάττεται καὶ αὐτοῦ κτῆμα γίνεται. τῆς δὲ <Ῥέας> κατὰ τὴν παραδεδειγμένην ῥύσιν εἰδοποιουμένης εἰκότως ἤδη καὶ τὴν τῶν ὄμβρων αἰτίαν ἀνατιθέντες αὐτῇ, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν συμβαίνειν γίνεσθαι, καὶ ταύτην παρεισηγάγον τυμπάνοις καὶ κυμβάλοις καὶ κεραυλῖαις καὶ λαμπαδηφορίαις χαίρουσαν. ἐπεὶ δ' ἄνωθεν οἱ ὄμβροι καταράττουσι, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἐπερχόμενοι φαίνονται, [πρῶτον μὲν τὴν Ἰδην ἐπωνόμασαν αὐτῇ, μετέωρον ὄρος καὶ ὁ μακρόθεν ἐστὶν ἰδεῖν,] ὄρειαν αὐτὴν προσηγόρευσαν καὶ τὰ γενναιότατα τῶν

ἐν τοῖς ὄρεσι γινομένων ζώων, τοὺς λέοντας, ἠνιοχουμένους ὑπ' αὐτῆς παρεισηγάγον· τάχα δὲ καὶ ἐπεὶ οἱ χειμῶνες ἀγριωπὸν τι ἔχουσι]. πυργωτὸν δὲ περὶκεῖται στέφανον ἦτοι διὰ τὸ καταρχὰς ἐπὶ τῶν ὀρῶν τίθεσθαι τὰς πόλεις ὀχυρότητος ἕνεκεν ἢ ἐπεὶ ἀρχηγός ἐστι τῆς πρώτης καὶ ἀρχετύπου πόλεως, τοῦ κόσμου. κωδῖαν δ' ἀνατιθέασιν αὐτῇ παριστάντες ὅτι αἰτία τῆς ζωογονίας αὕτη ἐγένετο. κατὰ τοῦτο δὲ καὶ ἄλλους τινὰς τύπους περὶ τὸ στήθος αὐτῆς περιτιθέασιν, ὡς τῆς τῶν ὄντων ποικιλίας καὶ παντὸς χρήματος δι' αὐτῆς γεγονότος. ἔοικε δ' αὕτη καὶ ἡ παρὰ Σύροις Ἄταργάτις εἶναι, ἣν καὶ διὰ τοῦ περισσευῶς καὶ ἰχθύος ἀπέχεσθαι τιμῶσι, σημαίνοντες ὅτι τὰ μάλιστα δηλοῦντα τὴν τῆς οὐσίας αἴρεσιν ἀήρ καὶ ὕδωρ. Φρυγία δ' ἰδίως εἴρηται διὰ τὸ θρησκευεσθαι παρὰ τοῖς Φρυξίν ἐξόχως, παρ' οἷς καὶ ἡ τῶν γάλλων ἐπεπόλασε παρεδρία τάχα τι τοιοῦτον ἐμφαίνουσα, ὁποῖον καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησι περὶ τῆς τοῦ Οὐρανοῦ ἐκτομῆς μεμύθηται. Πρῶτον μὲν γὰρ ὁ Κρόνος λέγεται καταπίνειν τὰ

ἐκ τῆς Ῥέας αὐτῷ γινόμενα τέκνα· εἴληπται μὲν οὖν οὕτω πάννυ εἰκότως], ἐπειδὴ ὅσα ἂν γίνηται κατὰ τὸν εἰρημένον τῆς κινήσεως λόγον πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν ἐν περιόδῳ ἀφανίζεται· καὶ ὁ χρόνος δὲ τοιοῦτόν τι ἐστὶ· δαπανᾶται γὰρ ὑπ' αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐν αὐτῷ. εἶτα τὴν Ῥεαν φασὶν γεννωμένου αὐτῇ τοῦ Διὸς λίθον ἄντ' αὐτοῦ προσενεγκεῖν ἐσπαργανωμένον τῷ Κρόνῳ, τοῦτον εἰποῦσαν τετοκένας· κάκεινον μὲν καταποθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, τὸν δὲ Δία λάθρα τραφέντα βασιλεύσαι τοῦ κόσμου. ἐνταῦθ' οὖν ἄλλως εἴληπται ἢ κατάποσις· συντέτακται γὰρ ὁ μῦθος περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως, ἐν ᾧ τότε ἀνετράφη ἢ διοικοῦσα αὐτὸν φύσις καὶ ἐπεκράτησεν, ὅτε εἰς τὸ μεσαιάτατον αὐτοῦ ὁ λίθος οὗτος, ὃν καλοῦμεν γῆν, οἶονεὶ καταποθῆεις ἐγκατεστηρίχθη. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως συνέστη τὰ ὄντα, εἰ μὴ ὡς ἐπὶ θεμελίου ταύτης ἠρείσθη, γινομένων καὶ τροφεομένων ἐντεῦθεν πάντων. Τελευταῖον δὲ ὁ μὲν Κρόνος ἱστορεῖται συνεχῶς κατιόντα ἐπὶ τῷ μίγνυσθαι τῇ Γῇ τὸν Οὐρανὸν

έκτεμείν καί παῦσαι τῆς ὕβρεως, ὁ δὲ Ζεὺς ἐκβαλὼν αὐτὸν τῆς βασιλείας καταταρατώσαι. Διὰ γοῦν τούτων αἰνίττονται ὅτι ἡ τῆς τῶν ὅλων γενέσεως τάξις, ἦν ἔφαμεν ἀπὸ τοῦ κραινείν

Κρόνον εἰρησθαι, τὴν γινομένην τέως πολλὴν ὄυσιν τοῦ περιέχοντος ἐπὶ τὴν γῆν ἔστειλε λεπτοτέρας ποιήσασα τὰς ἀναθυμιάσεις. ἡ δὲ τοῦ κόσμου φύσις ἐπισχύσασα, ἦν δὴ Δία ἐλέγομεν καλεῖσθαι, τὸ λίαν φερόμενον τῆς μεταβολῆς ἐπέσχε καὶ ἐπέδησε μακροτέραν διεξαγωγὴν δοὺς αὐτῷ τῷ κόσμῳ. [πάνυ δ' εἰκότως καὶ ἀγκυλομήτην καλοῦσι τὸν Κρόνον, ἀγκύλων ὄντων καὶ δυσπαρακολουθήτων ἃ μητιάσεται τοσοῦτους ἀριθμοὺς ἐξελίπτων.] Κατ' ἄλλον δὲ λόγον τὸν Ὀκεανὸν ἔφασαν ἀρχέγονον εἶναι πάντων —οὐ γὰρ μία μυθολογία περὶ τοῦτον ἐγένετο τὸν τόπον—, τούτου δ' εἶναι γυναικα Τηθύν. ἔστι δ' Ὀκεανὸς μὲν ὁ ὠκέως νεόμενος λόγος καὶ ἐφεξῆς μεταβάλλων, Τηθύς δὲ ἡ [ἐπὶ] τῶν ποιητῶν ἐπιμονή. ἐκ γὰρ τῆς τούτων συγκράσεως ἡ μίξεως ὑφίσταται τὰ ὄντα· οὐδὲν δ' ἂν ἦν, εἰ θάτερον ἄμικτον ἐπεκράτει.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλως ὁ ΖΕΥΣ πατήρ λέγεται θεῶν καὶ ἀνθρώπων εἶναι διὰ τὸ τὴν τοῦ κόσμου φύσιν αἰτίαν γεγονέναι τῆς τούτων ὑποστάσεως, ὡς οἱ πατέρες γεννῶσι τὰ τέκνα. νεφεληγερέτην δ' αὐτὸν καὶ ἐρίγδουπον καλοῦσι καὶ τὸν κεραυνὸν αὐτῷ καὶ τὴν αἰγίδα ἀνατιθέασι τῷ ἄνω ὑπὲρ ἡμᾶς τὰ νέφη καὶ τὰς βροντὰς συνίστασθαι καὶ τοὺς κεραυνοὺς ἐκεῖθεν καὶ τὰς καταιγίδας κατασκήπτειν, [ἄλλως] τῷ τὸν οὐρανὸν λελογχότι θεῷ παντὸς τοῦ ὑπὲρ τὴν γῆν τόπου ἀπονεμομένου. καὶ διὰ μὲν τὰς αἰγίδας, αἱ δὲ ἀπὸ τοῦ αἴσσειν τὸ ὄνομα ἔσχον,] αἰγίοχος ἐκλήθη, δι' ἄλλας δὲ ὁμοειδεῖς καὶ εὐεπιγνώστους αἰτίας ὑέτιος καὶ ἐπικάρπιος καὶ καταιβάτης καὶ ἀστραπαῖος καὶ ἄλλως πολλαχῶς κατὰ διαφόρους ἐπινοίας. καὶ σωτήρα καὶ ἔρκειον καὶ πολιέα καὶ πατρῶον καὶ ὁμόγνιον καὶ ξένιον καὶ κτήσιον καὶ βουλαῖον καὶ τροπαιοῦχον καὶ ἐλευθέριον αὐτὸν προσαγορεύουσιν, ἀπεριλήπτων ὄσων ὀνομασιῶν αὐτοῦ τοιούτων οὐσῶν, ἐπειδὴ διατέτακεν εἰς πᾶσαν δύναμιν καὶ σχέσιν καὶ πάντων αἴτιος καὶ ἐπόπτης ἐστίν. οὕτω δ' ἐρρήθη καὶ τῆς Δίκης πατήρ εἶναι —ὁ γὰρ παραγαγὼν εἰς τὰ πράγματα τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ παραγγείλας αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν ἀλλήλους οὕτως ἐστὶ— καὶ τῶν Χαρίτων —ἐντεῦθεν τε γὰρ εἰσὶν αἱ τοῦ χαρίζεσθαι καὶ εὐεργετεῖν ἀρχαί— καὶ τῶν Ὁρῶν, τῶν κατὰ τὰς τοῦ περιέχοντος μεταβολὰς σωτηρίους τῶν ἐπὶ γῆς γινομένων καὶ τῶν ἄλλων ὀνομασμένων ἀπὸ τῆς φυλακῆς. παρεισάγουσι δ' αὐτὸν τελείου ἀνδρὸς ἡλικίαν ἔχοντα, ἐπεὶ οὔτε τὸ παρηκμακὸς οὔτε τὸ ἐλλιπὲς ἐμφαίνει, κατηρτυκότι δὲ οἰκεῖον, διὰ τοῦτο καὶ τελείων αὐτῷ θυομένων. τὸ δὲ σκῆπτρον τῆς δυναστείας αὐτοῦ σύμβολόν ἐστι, βασιλικὸν φόρημα ὑπάρχον, ἡ τοῦ ἀπτῶτως αὐτὸν ἔχειν καὶ ἀσφαλῶς ὡς τοὺς ἐπὶ βᾶκτροις ἐρηρσιμένους· τὸ δὲ βέλος, ὃ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ κατέχει, σαφειστερας ἢ κατ' ἐπεξηγήσιν ὀνομασίας ἐστί. πολλαχοῦ δὲ καὶ Νίκην κρατῶν πλάττεται· περὶ ἐστὶ γὰρ πάντων καὶ ἡττῶν αὐτὸν οὐδὲν δύναται. ἰερός δ' ὄρνις αὐτοῦ ἀετὸς λέγεται εἶναι διὰ τὸ ὀξύτατον τοῦτο τῶν πτηνῶν εἶναι. στέφεται δ' ἐλαία διὰ τὸ ἀειθαλὲς καὶ λιπαρὸν καὶ πολύχρηστον ἢ διὰ τὴν ἐμφέρειαν τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν γλαυκότητος. λέγεται

δ' ὑπό τινων καὶ ἀλάστωρ καὶ παλαμναῖος τῶ τοὺς ἀλάστορας καὶ παλαμναίους κολάζειν, τῶν μὲν ὠνομασμένων ἀπὸ τοῦ τοιαῦτα ἁμαρτάνειν, ἐφ' οἷς ἔστιν ἀλαστήσαι καὶ στενάξει, τῶν δὲ ἀπὸ τοῦ ταῖς παλάμαις μιάσματα ἀνέκθυτα ἀποτελεῖν. Κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ αἱ λεγόμεναι <Ἐρινύες> γεγόνασιν, ἐρευνήτριαι τῶν ἁμαρτανόντων οὔσαι, Μέγαιρα καὶ Τισιφὼνη καὶ Ἀληκτώ, ὥσπερ εἰ μεγάρωντος τοῖς τοιούτοις τοῦ θεοῦ καὶ τινυμένους τοὺς γινομένους ὑπ' αὐτῶν φόνους καὶ ἀλήκτως καὶ ἀπαύστως τοῦτο ποιοῦντος. Σεμναὶ δ' ὄντως αὐταὶ αἱ θεαὶ καὶ Εὐμενίδες εἰσὶ κατὰ γὰρ τὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐμένειαν τῆς φύσεως διατέτακται καὶ τὸ τὴν πονηρίαν κολάζεσθαι. φρικώδεις δὲ τὰς ὄψεις ἔχουσι, πυρὶ καὶ μάστιγι τοὺς ἀσεβεῖς διώκουσαι καὶ ὀφιοπλόκαμοι λεγόμεναι, τῶ τοιαύτην τοῖς κακοῖς φαντασίαν ποιεῖν, ἅς ἂν ἀποτίνωσι ποινὰς ἀντὶ τῶν πλημμελημάτων. ἐν Ἄιδου δὲ οἰκεῖν λέγονται διὰ τὸ ἐν ἀσαφεὶ κείσθαι τὰς τούτων αἰκίας καὶ ἀπροόρατον ἐφίστασθαι τὴν τίσιν τοῖς ἀξίοις. Ἀκολουθῶς δὲ τούτοις λέγεται καὶ ὅτι πάντ' ἐφορᾷ <Διὸς> ὀφθαλμὸς καὶ πάντ' ἐπακούει. πῶς γὰρ οἶόν τέ ἐστι τὴν διὰ πάντων διήκουσαν δύ' ναμιν λανθάνειν τι τῶν ἐν τῶ κόσμῳ γινομένων; προσαγορεύουσι δὲ καὶ μείλιχον τὸν Δία, εὐμείλικτον ὄντα τοῖς ἐξ ἀδικίας μετατιθεμένοις, οὐ δέοντος ἀδι-αλλάκτως ἔχειν πρὸς αὐτούς· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἱκεσίου Διὸς εἰσι βωμοὶ καὶ τὰς <Λιτὰς> ὁ ποιητὴς ἔφη τοῦ Διὸς εἶναι θυγατέρας, χολὰς μὲν οὔσας διὰ τὸ πίπτειν τοὺς γονυπετοῦντας, ῥυσὰς δὲ ἐπὶ παραστάσει τῆς ἀσθενείας τῶν ἱκετευόντων, παραβλώπας δὲ τῶ παριδόντας τινὰς τινα ὕστερον ἀνάγκην ἴσχειν λιτανείας. Ὁ Ζεὺς δὲ ἐστὶ καὶ ἡ <Μοῖρα> διὰ τὸ μὴ ὀρωμένη διανέμησις εἶναι τῶν ἐπιβαλλόντων ἐκάστω, ἐντεῦθεν ἤδη τῶν ἄλλων μερίδων μοιρῶν ὠνομασμένων. Αἶσα δὲ ἐστὶν ἡ ἄιστος καὶ ἄγνωστος αἰτία τῶν γινομένων — ἐμφαίνεται δὲ νῦν ἡ τῶν κατὰ μέρος ἀδηλότης — ἢ, ὡς οἱ πρεσβύτεροι, ἡ αἰεὶ οὔσα. Εἰμαρμένη δὲ ἐστὶ καθ' ἣν μέμαρπται καὶ συνειληπται πάντα ἐν τάξει καὶ στοίχῳ μὴ ἔχοντι πέρας τὰ γινόμενα [σύλληψιν ἢ <ει> συλλαβὴ περιέχει καθάπερ

καὶ ἐν τῶ εἰρῶ]. Ἀνάγκη δὲ ἐστὶν ἣν ἄξει καὶ ἧς περιγενέσθαι οὐκ ἔστιν ἢ ἐφ' ἣν πᾶν ὃ ἂν γένηται τὴν ἀναγωγὴν λαμβάνει. κατ' ἄλλον δὲ τρόπον τρεῖς Μοῖραι παρεισάγονται κατὰ τὸ τρισσὸν τῶν χρόνων· καὶ Κλωθὴ μὲν ὠνόμασται μία αὐτῶν ἀπὸ τοῦ κλώσει ἐρίων εοικέναι τὰ γινόμενα ἄλλων ἄλλοις ἐπιπιπτόντων, καθὸ καὶ νήθουσαν αὐτὴν πρεσβυτάτην διατυποῦσι, Λάχεσις δ' ἄλλη ἀπὸ τοῦ τῆ κατὰ τοὺς κληρῶντες λήξει τὰ ἀποδιδόμενα ἐκάστω προσεοικέναι, Ἄτροπος δὲ ἡ τρίτη διὰ τὸ ἀτρέπτως ἔχειν τὰ κατ' αὐτὴν διατεταγμένα ἢ δ' αὐτὴ δύναμις οἰκειῶς ἂν δόξαι τῶν τριῶν προσηγοριῶν τυγχάνειν. αὐτὴ δὲ ἐστὶ καὶ Ἀδράστεια, ἢ-τοι παρὰ τὸ ἀνέκφευκτος καὶ ἀναπόδραστος εἶναι ὠνομασμένη ἢ παρὰ τὸ αἰεὶ δρᾶν τὰ καθ' αὐτὴν, ὡς ἂν αἰδιδράστεια οὔσα, ἢ τοῦ στερητικοῦ μορίου πλήθος νῦν ἀποδηλοῦντος ὡς ἐν τῇ 'ἀξύλω ὕλῃ'. πολυδράστεια γὰρ ἐστὶ. Νέμεσις δὲ ἀπὸ τῆς νεμήσεως προσηγόρεται — διαιεῖ γὰρ τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστω —, Τύχη δὲ ἀπὸ τοῦ τεύχειν ἡμῖν τὰς περιστάσεις καὶ τῶν συμπιπτόντων τοῖς ἀνθρώποις δημιουργὸς εἶναι, Ὅπις δὲ ἀπὸ τοῦ λανθάνουσα καὶ ὥσπερ

παρακολουθοῦσα ὀπισθεν καὶ

παρατηροῦσα τὰ πραττόμενα ὑφ' ἡμῶν κολάζειν τὰ κολάσεως ἄξια. Λέγεται δ' ἐκ Μνημοσύνης γεννηῖσαι τὰς <Μούσας> ὁ Ζεὺς, ἐπειδὴ καὶ τῶν κατὰ παιδείαν μαθημάτων αὐτὸς εἰσηγητὴς ἐγένετο, ἃ διὰ μελέτης καὶ κατοχῆς ἀναλαμβάνεσθαι πέφυκε ὡς ἀναγκαιότατα πρὸς τὸ εὖ ζῆν ὄντα. καλοῦνται δὲ Μούσαι ἀπὸ τῆς μώσεως, τουτέστι ζητήσεως, καθὸ εἴρηται ὡς πονηρῆ, μὴ τὰ μαλακὰ μῶσο, μὴ τὰ σκληρὰ ἔχῃς. ἑννέα δ' εἰσὶ διὰ τὸ τετραγώνους, ὡς φησὶ τις, καὶ περιπτὸς τοὺς προσέχοντας αὐταῖς ἀποτελεῖν· τοιοῦτος γάρ ἐστιν ὁ τῶν ἑννέα ἀριθμὸς, συνιστάμενος κατὰ τὸ ἐφ' ἑαυτὸν γενέσθαι τὸν πρῶτον ἀπὸ τῆς μονάδος τελειότητος τινος μετέχειν δοκοῦντα ἀριθμὸν.

Λέγονται δὲ παρά τισι καὶ δύο μόναι εἶναι, παρ' οἷς δὲ τρεῖς, παρ' οἷς δὲ τέτταρες, παρ' οἷς δὲ ἑπτὰ· τρεῖς μὲν διὰ τὴν προειρημένην τῆς τριάδος τελειότητα ἢ καὶ διὰ τὸ τρία γένη σκευμάτων εἶναι, δι' ὧν ὁ κατὰ φιλοσοφίαν λόγος συμπληροῦται· δύο δὲ ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν τε καὶ πράττειν τὰ δέοντα ἐπιβάλλειν ἡμῖν καὶ ἐν δυσὶ τούτοις συνίστασθαι τὸ πεπαιδεῦσθαι· τέτταρες δὲ καὶ ἑπτὰ τάχα διὰ τὸ τὰ παλαιὰ

τῶν μουσικῶν ὄργανα τοσοῦτους φθόγγους ἐσχηκέναι. θήλειαι δὲ παρήχθησαν [τῶ καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν παιδείαν θηλυκὰ ὀνόματα ἐκ τύχης ἔχειν] πρὸς σύμβολον τοῦ <ἐξ> ἐνδομενείας καὶ ἔδραιότητος τὴν πολυμάθειαν περιγίνεσθαι. σύνεισι δὲ καὶ συγχορεύουσιν ἀλλήλαις πρὸς παράστασιν τοῦ τὰς ἀρετὰς ἀχωρίστους αὐτῶν καὶ ἀδιαζεύκτους εἶναι. περὶ δὲ τοὺς τῶν θεῶν ὕμνους καὶ τὴν θεραπείαν κατασχολοῦνται μάλιστα, ἐπειδὴ στοιχειὸν παιδείας ἐστὶ τὸ ἀφορᾶν πρὸς τὸ θεῖον καὶ τοῦθ' ὑπόδειγμα τοῦ βίου ποιησαμένους ἀνὰ στόμα ἔχειν δεῖ. ἄλλως δὲ Κλειῶ μὲν μία τῶν Μουσῶν ἐστὶν ἀπὸ τοῦ κλέους τυγχάνειν τοὺς

πεπαιδευμένους καὶ αὐτούς τε καὶ ἑτέρους κλειῖζειν, Εὐτέρπη δὲ ἀπὸ τοῦ τὰς ὁμιλίας αὐτῶν ἐπιτερεπεῖς καὶ ἀγωγὸς εἶναι, Θάλεια δὲ ἦτοι διὰ τὸ θάλλειν αὐτῶν τὸν βίον ἢ διὰ τὸ ἔχειν αὐτούς καὶ τὴν συμποτικὴν ἀρετὴν ἐπιδεξίως καὶ εὐμούσως ἐν ταῖς θαλείαις ἀναστρεφομένους, Μελπομένη δὲ ἀπὸ τῆς μολπῆς γλυκείας τινὸς φωνῆς μετὰ μέλους οὔσης — μέλπονται γὰρ ὑπὸ πάντων οἱ ἀγαθοὶ καὶ μέλπουσι καὶ αὐτοὶ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς πρὸ αὐτῶν γεγονότας—, Τερψιχόρη δὲ διὰ τὸ τέρπεσθαι καὶ χαίρειν αὐτούς τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ βίου ἢ διὰ τὸ καὶ ἀπὸ τοῦ ὀρᾶσθαι παρέχειν τέρψιν τοῖς προσπελάζουσιν αὐτοῖς, ἐνὸς στοιχείου πλεονάζοντος ἐν τῷ ὀνόματι, τάχα δὲ ἐπεὶ καὶ χόρους ἴστασαν οἱ παλαιοὶ τοῖς θεοῖς, συντιθέντων αὐτοῖς τὰς ᾠδὰς τῶν σοφωτάτων· ἢ δὲ Ἐρατῶ πρότερον ἀπὸ τοῦ ἔρωτος λαβοῦσα τὴν ὀνομασίαν τὴν περὶ πᾶν εἶδος φιλοσοφίας ἐπιστροφὴν παρίστησιν ἢ τῆς περὶ τὸ ἔρεσθαι καὶ ἀποκρίνεσθαι δυνάμεως ἐπίσκοπός ἐστιν, ὡς διη διαλεκτικῶν ὄντων τῶν σπουδαίων· Πολύμνια δὲ ἐστὶν ἢ πολυῦμνητος ἀρετὴ ἢ μάλλον

ἴσως ἢ πολλοὺς ὕμνοῦσα καὶ ὅσα περὶ τῶν προγενεστέρων ὑμνεῖται παρεληφνῖα καὶ τῆς ἐκ τε ποιημάτων καὶ τῶν ἄλλων συγγραμμάτων ἱστορίας ἐπιμελουμένη. Οὐρανία δὲ ἐστὶν ἢ περὶ τὰ

οὐράνια καὶ τὴν τῶν ὄλων φύσιν ἐπιστήμη — τὸν γὰρ ὅλον κόσμον οὐρανὸν ἐκάλουν οἱ παλαιοί—, Καλλιόπη δὲ ἢ καλλίφωνος καὶ καλλιεπὴς ῥητορική, δι' ἧς καὶ πολιτεύονται καὶ δήμοις προσφωνοῦσιν, ἄγοντες αὐτοὺς πειθοῖ καὶ οὐ βία ἐφ' ὅτι ἂν προαιρῶνται, δι' ἣν αἰτίαν ταύτην μάλιστα φησι βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖν. ἀποδίδονται δὲ αὐταῖς ποικίλα ὄργανα, ἐμφαίνοντος ἐκάστου ὅτι ἤρμους καὶ σύμφωνα αὐτὸς ἑαυτῷ καὶ ὁμολογούμενος ὁ τῶν ἀγαθῶν βίος ἐστί. συγχορεύει δ' αὐταῖς ὁ Ἀπόλλων διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς μουσικῆς· παραδέδοται γὰρ καὶ οὗτος κιθαριστῆς δι' ἣν εἴση μετ' ὀλίγον αἰτίαν. ἐν δὲ τοῖς ὄρεσιν φησι χορεύειν, ἐπεὶ δὲ χρεῖαν ἔχουσι τοῦ μονάζειν καὶ συνεχῶς εἰς τὴν ἐρημίαν ἀναχωρεῖν οἱ φιλομαθοῦντες, ἧς χωρὶς οὐδὲν σεμνὸν ἐξευρίσκειται κατὰ τὸν κωμικόν. τούτου δ' ἔνεκεν καὶ ἐπὶ ἑννέα νύκτας λέγεται συγγενόμενος τῇ Μνημοσύνῃ ὁ Ζεὺς γεννήσασθαι

αὐτάς· καὶ γὰρ τῆς ἐν νυκτὶ ζητήσεως δεῖ πρὸς τὰ κατὰ παιδείαν· εὐφρόνην γοῦν οὐ δι' ἄλλο τι οἱ ποιηταὶ τὴν νύκτα ἐκάλεσαν, καὶ ὁ Ἐπίχαρμος αὐτίκα αἶτε τι, φησί, ζητεῖ σοφόν τις, νυκτὸς ἐνθυμητόν, καὶ πάντα τὰ σπουδαῖα νυκτὸς μᾶλλον ἐξευρίσκειται. [τινὲς δ' Οὐρανοῦ καὶ Γῆς ἔφασαν αὐτὰς φῦναι ὡς ἀρχαιότατον ἠγγεῖσθαι τὸν περὶ τούτων λόγον δέοντος]. στεφανοῦνται δὲ φοῖνικι, ὡς μὲν τινες νομίζουσιν, διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ἀπὸ τοῦ Φοινίκων δοκεῖν εὐρημα εἶναι τὰ γράμματα, ὡς δ' εὐλογώτερόν ἐστ' ἔχειν, διὰ τὸ τρυφερόν καὶ εὐεργὲς καὶ ἀείζων καὶ δυσανάβατον καὶ γλυκύκαρπον τοῦ φυτοῦ. Ἐπιβάλλοντος δ' ἡμῖν, ὡς εἴρηται, καὶ εὐεργετικοῖς εἶναι, παραδεδώκασιν οἱ πλεῖστοι Διὸς θυγατέρας τὰς <Χάριτας> οἱ μὲν ἐξ Εὐρυδόμης αὐτῷ γεγενηίας τῷ μάλιστα ἐξ εὐρέων καὶ διαβεβηκότων δόμων τὰς δωρεὰς φιλεῖν δίδοσθαι, οἱ δ' ἐξ Εὐρυνόμης, καὶ τούτου παριστάντος ὅτι χαριστικώτεροι πῶς εἰσιν ἢ ὀφείλουσιν εἶναι οἱ μεγάλους κλήρους νεμόμενοι, τινὲς δ' ἐξ Εὐρυμεδούσης, εἰς ταῦτο συντείνοντος καὶ τούτου τοῦ ἐτύμου, κυριεύουσι γὰρ τῶν ἰδίων οἱ ἄνθρωποι· τὴν δ' Ἥραν ἄλλοι δίδοσιν αὐταῖς μητέρα, ἵν' εὐγενέσταται τῶν θεῶν ὦσιν, ὡς περὶ τῶν πράξεων εἰσι. πρὸς ἄλλην δὲ ἔμφασιν γυμναὶ παρειαίγονται, ὡς καὶ τῶν μηδὲν κτήμα ἔχόντων ὑπουργεῖν τινα ὠφελίμως [χαρίζεσθαι πολλὰ] δυναμένων καὶ οὐ περιορισιάζεσθαι πάντως, ἵνα τις εὐεργετικὸς ἦ, δέοντος, ὡς εἴρηται καὶ τὸ ξενίων δέ τε θυμὸς ἄριστος· τινὲς δὲ οἴονται διὰ τῆς γυμνητείας αὐτῶν παρίστασθαι τὸ εὐλύτως καὶ ἀνεμποδίστως δεῖν ἔχειν πρὸς τὸ χαρίζεσθαι. λέγονται δ' ὑφ' ὧν μὲν δύο εἶναι, ὑφ' ὧν δὲ τρεῖς· δύο μὲν, ἐπεὶ δὲ τοὺς μὲν προκατάρχειν δεῖ χάριτος, τοὺς δὲ ἀμείβεσθαι· τρεῖς δέ, ἐπεὶ δὲ καλῶς ἔχει τὸν τετευχότα ἀμοιβῆς ἐστάναι πάλιν χαριστικῶς, ἵνα ἀκαταπαύστως τοῦτο γίνηται, τοιοῦτόν τι καὶ τῆς χορείας αὐτῶν ἐμφαινούσης. ἕτεροι δ' ἔφασαν μίαν μὲν εἶναι Χάριν τὴν περὶ τὸν ὑπουργοῦντά τι ὠφελίμως, ἕτεραν δὲ τὴν περὶ τὸν δεχόμενον τὴν ὑπουργίαν καὶ ἐπιτηροῦντα τὸν καιρὸν τῆς ἀμοιβῆς, τρίτην δὲ τὴν περὶ τὸν ἀνθυπουργοῦντά τι καθ' αὐτὸν ἐν καιρῷ. [ἰλαρῶς δὲ εὐεργετεῖν δέοντος καὶ ἰλαροῦς ποιουσῶν τοὺς εὐεργετούμενους τῶν Χαρίτων, πρῶτον μὲν κοινῶς ἀπὸ τῆς χαρᾶς πᾶσαι Χάριτες ὠνομασμέναι εἰσὶ· καὶ εὐμορφοὶ δὲ λέγον-

ται εἶναι καὶ εὐήθειαν καὶ πιθανότητα χαρίζεσθαι· εἶτα κατ' ἰδίαν ἢ μὲν Ἀγλαΐα προσηγόρευται, ἢ δὲ Θάλεια, ἢ δὲ Εὐφροσύνη, διὰ τοῦτο ἐνίων καὶ Εὐάνθην φησάντων μητέρα αὐτῶν εἶναι, τινῶν δ' Αἴγλην. συνοικεῖν δ' Ὅμηρος ἔφη μίαν τῶν Χαρίτων τῷ Ἡφαίστῳ διὰ τὸ ἐπιχάρिता εἶναι τὰ τεχνικὰ ἔργα.] Ἡγεμόνα δὲ παραδιδόασιν αὐτῶν τὸν < Ἐρμῆν, > ἐμφαίνοντες ὅτι εὐλογίστεως χαρίζεσθαι δεῖ καὶ μὴ εἰκῆ, ἀλλὰ τοῖς ἀξίοις· ὁ γὰρ ἀχαριστηθεὶς ὀκνηρότερος γίνεται πρὸς τὸ εὐεργετεῖν. τυγχάνει δὲ ὁ Ἐρμῆς ὁ λόγος ὧν, ὃν ἀπέστειλαν πρὸς ἡμᾶς ἐξ οὐρανοῦ οἱ θεοί, μόνον τὸν ἀνθρώπων τῶν ἐπὶ γῆς ζῶν λογικὸν ποιήσαντες, ὃ παρὰ τᾶλλα ἐξοχώτατον εἶχον αὐτοί. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ ἔρειν μῆσασθαι, ὅπερ ἐστὶ λέγειν, ἢ ἀπὸ τοῦ ἔρυμα ἡμῶν εἶναι καὶ οἶον ὀχύρωμα. ἀλλ'

ἐνθένδε πρῶτον μὲν διάκτορος κέκληται ἤτοι ἀπὸ τοῦ διάτορος εἶναι καὶ τρανὸς ἢ ἀπὸ τοῦ διάγειν τὰ νοήματα ἡμῶν εἰς τὰς τῶν πλησίον ψυχάς· καθὸ καὶ τὰς γλώττας αὐτῷ καθιεροῦσιν. εἶτα ἐριούνιος ἐπονομάζεται ἀπὸ τοῦ μεγαλωφελῆς τις εἶναι καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἰσχύειν τοὺς χρωμένους αὐτῷ καὶ σῶκος ὡσάν σωτήρ τῶν οἴκων ὑπάρχων [ἢ, ὡς τινες, ἰσχυρός]. καὶ τὸ ἀκάκητα δὲ αὐτὸν λέγεσθαι τοιοῦτου τινὸς σημεῖόν ἐστιν· οὐ γὰρ πρὸς τὸ κακοῦν καὶ βλάπτειν, ἀλλὰ πρὸς τὸ σῶζειν μᾶλλον γέγονεν ὁ λόγος, ὅθεν καὶ τὴν Ἰγίειαν αὐτῷ συνώκισαν. ἀργειφόντης δὲ ἐστὶν οἶον ἀργεφάντης ἀπὸ τοῦ λευκῶς πάντα φαίνειν καὶ σαφηνίζειν — τὸ γὰρ λευκὸν ἀργὸν ἐκάλουον οἱ παλαιοί — ἢ ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν φωνὴν ταχυτήτος — καὶ γὰρ τὸ ταχὺ ἀργὸν λέγεται — · χρυσόραπτις δέ, ὅτι πολῦτιμός ἐστι καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ ῥαπισμός, πολλοῦ γὰρ ἄξιαί εἰσιν εὐκαιροὶ νοθεσῖαι καὶ ἐπιστροφή τῶν προσεχόντων αὐταῖς. παραδέδοται δὲ καὶ κῆρυξ θεῶν καὶ διαγγέλλειν αὐτὸν ἔφασαν τὰ παρ' ἐκείνων τοῖς ἀνθρώποις, κῆρυξ μὲν, ἐπειδὴ διὰ φωνῆς γεγωνοῦ παριστᾶ τὰ κατὰ τὸν λόγον σημαίνόμενα ταῖς ἀκοαῖς, ἄγγελος δέ, ἐπεὶ τὸ βούλημα τῶν θεῶν γινώσκομεν ἐκ τῶν ἐνδεδομένων ἡμῖν κατὰ τὸν λόγον ἐννοιῶν. πέδιλα δὲ φέρει πτερωτὰ καὶ δι' ἀέρος φέρεται συμφώνως τῷ καθὼς εἴρηται τὰ ἔπη πτερόεντα· καὶ γὰρ τὴν Ἴριν ποδήγεμον διὰ τοῦτο καὶ ἀελλόποδα καλοῦσιν ἄγγελον, καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος παρεισάγοντες, ψυχοπομπὸν δὲ τὸν Ἐρμῆν ἐμύθευσαν εἶναι συμβάλλοντες, ὅπερ ἴδιον αὐτοῦ ἐστὶ, τὸ ψυχαγωγεῖν· διὰ τοῦτο γοῦν καὶ ῥάβδον αὐτῷ ἐγχειρίζουσι, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει, τὰ τῆς διανοίας δηλονότι, ὧν ἐθέλη, τοὺς δ' αὐτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει· καὶ παρορμᾶν γὰρ ῥαδίως τοὺς παρειμένους καὶ καταστέλλειν τοὺς παρωρμημένους δυνατός ἐστιν. ἐντεῦθεν ἤδη καὶ τοὺς ὄνειρους ἐπιπέμπειν ἔδοξε καὶ μάντις εἶναι [διὰ τοῦ τρόπου], τρέπων ὡς βούλεται τὰς φαντασίας· 'θεῶν δ' ἄγγελοι καὶ οἱ ὄνειροι.' οἱ δ' ἀποπληροῦντες περὶ τὴν εἰρημένην ῥάβδον τὸ τοῦ κηρυκείου σχῆμα δράκοντες σύμβολόν εἰσι τοῦ καὶ τοὺς θηριώδεις ὑπ' αὐτοῦ κηλεῖσθαι καὶ καταθέλεσθαι,

λύοντος τὰς ἐν αὐτοῖς διαφορὰς καὶ συνδέοντος αὐτοὺς ἄμματα δυσλύτῳ· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ εἰρηνοποιὸν δοκεῖ τὸ κηρύκειον εἶναι. [φέρουσι δ' ἄλλως οἱ μετιόντες τὴν εἰρήνην καὶ θαλλοὺς μετὰ χειρᾶς πρὸς ὑπόμνησιν τοῦ γεωργεῖσθαι θέλγει τὴν χώραν καὶ φειδώ τινα εἶναι τῶν ἡμέρων καὶ καρποφόρων φυτῶν.] ἐκ δὲ Μαιᾶς ἔφα-

σαν γεγεννησθαι Διὶ τὸν Ἑρμῆν ὑποδηλοῦντες πάλιν διὰ τούτου θεωρίας καὶ ζητήσεως γέννημα εἶναι τὸν λόγον· καὶ γὰρ αἱ μαιούμεναι τὰς γυναῖκας ἐντεῦθεν εἴρηται μαιαί τῷ ὡσάν ἐξ ἐρεῦνης προάγειν εἰς φῶς τὰ βρέφη. πλάττεται δὲ ἄχειο καὶ ἄπους καὶ τετράγωνος τῷ σχήματι ὁ Ἑρμῆς, τετράγωνος μὲν τῷ [τὸ] ἔδραϊόν τι καὶ ἀσφαλὲς ἔχειν ὥστε καὶ τὰς πτώσεις αὐτοῦ βάσεις εἶναι, ἄχειο δὲ καὶ ἄπους, ἐπεὶ οὔτε χειρῶν οὔτε ποδῶν δεῖται πρὸς τὸ ἀνύειν τὸ προκείμενον αὐτῷ. οἱ δ' ἀρχαῖοι τοὺς μὲν πρεσβυτέρους καὶ γενειῶντας Ἑρμᾶς ὀρθὰ ἐποίουν τὰ αἰδοῖα ἔχοντας, τοὺς δὲ νεωτέρους καὶ λείους παρειμένα, παριστάντες ὅτι ἐν τοῖς προβεβηκόσι ταῖς ἡλικίαις γόνιμος ὁ λόγος καὶ τέλειός ἐστιν, [ὅς δὴ καὶ τυχὸν τῷ ὄντι ἐστὶ τυγχάνων ὧν ἂν πρόθηται,] ἐν δὲ τοῖς ἀώροις ἄγονος καὶ ἀτελής. ἴδρυται δὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐνόδιος λέγεται καὶ ἡγεμόνιος ὡς αὐτῷ δεόντος πρὸς πᾶσαν πράξιν ἡγεμόνι χρῆσθαι καὶ αὐτοῦ ὄντος τοῦ ἐν ταῖς βουλαῖς εἰς τὴν δέουσαν ἡμᾶς ὁδὸν ἀνάγοντος, τάχα δὲ καὶ ἐπεὶ ἐρημίας πρὸς τὴν ἐπισκευὴν αὐτοῦ καὶ τὴν θεραπείαν δεῖ. διὰ δὲ τὸ κοινὸν αὐτὸν εἶναι καὶ τὸν αὐτὸν ἐν τε τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι καὶ ἐν τοῖς θεοῖς, ὁπότεν τις εὕρητι προάγων ἐν ὁδῷ, συνήθως ἐπιφθέγγονται τὸ κοινὸν εἶναι τὸν Ἑρμῆν, ὅς δὴ συνίστωρ ἐστὶ τῆς εὐρέσεως ἐνόδιος ὧν, ἐμφαίνοντες ὅτι κοινὸν ἀξιοῦσιν εἶναι καὶ τὸ εὐρημένον, ἐντεῦθεν καὶ τῶν εὐρημάτων ἑρμαίων λεγομένων. προσσωρεύουσι δὲ τοὺς λίθους τοῖς Ἑρμαῖς ἐκάστου τῶν παριόντων ἕνα τινὰ αὐτοῖς προστιθέντος ἤτοι ὡς χρήσιμόν τι τὸ παρ' αὐτὸν ἐκάστου καὶ κοινωνικὸν ποιούντος διὰ τοῦ καθαίρειν τὴν ὁδὸν εἴτε μαρτυροποιουμένου τὸν Ἑρμῆν εἴτε ὡς ἐπισημαινομένου τὴν εἰς αὐτὸν τιμῆν, εἰ μὴδὲν ἄλλο ἔχει προσενεγκεῖν αὐτῷ, εἴτε ἐκδηλότερον τοῖς παριούσι τὸ ἀφίδρυμα ποιούντος εἴτε πρὸς

σύμβολον τοῦ ἐκ μικρῶν μερῶν συνεστάναι τὸν προφορικὸν λόγον. λέγεται δὲ καὶ ἀγοραῖος [πρῶτος] εἰκότως· ἐπίσκοπος γὰρ τῶν ἀγορευόντων ἐστίν· ἤδη δὲ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς διατείνει καὶ εἰς τοὺς ἀγοράζοντάς τι ἢ πιπράσκοντας, ὡς πάντα μετὰ λόγου ποιεῖν δεόντος· ἐντεῦθεν καὶ τῶν ἐμποριῶν ἐπιστάτης ἔδοξεν εἶναι καὶ ἐμπολαῖος καὶ κερδῶρος ἐπωνομάσθη, ὡσάν μόνος τῶν ἀληθινῶν κερδῶν αἴτιος ὧν τοῖς ἀνθρώποις. τῆς δὲ λύρας εὐρετής ἐστὶν οἷον τῆς συμφωνίας καὶ ὁμολογίας καθ' ἣν οἱ ζῶντες εὐδαιμονοῦσιν, ἡρμοσμένην ἔχειν τὴν διάθεσιν ἐπιβάλλοντος. παραστῆσαι δὲ αὐτοῦ τὴν δύναμιν καὶ διὰ τῶν ἀπεμφαινόντων θέλοντες κλέπτῃ αὐτὸν παρέδωκαν καὶ Δολίου Ἑρμού βωμὸν ἐνιοὶ ἰδρῦσαντο· λανθάνει γὰρ ὑφαιρούμενος τὰ προδεδογμένα τοῖς ἀνθρώποις καὶ κλέπτων ἔσθ' ὅτε τῇ πιθανότητι τὴν ἀλήθειαν, ὅθεν τινὰς καὶ ἐπικλόποις λόγοις χρῆσθαι λέγουσι· καὶ γὰρ τὸ σοφίζεσθαι τῶν εἰδῶτων λόγῳ χρῆσθαι ἰδιὸν ἐστὶ. νόμιμος δὲ λέγεται τῷ ἐπ' ἐπανορθώσει λόγος εἶναι, προστακτικὸς ὧν τῶν ὡς ἐν κοινωνία ποιητέων καὶ ἀπαγορευτικὸς τῶν οὐ ποιητέων· διὰ γοῦν τὴν ὁμωνυμίαν μετήχθη καὶ ἐπὶ τὴν τῶν νομῶν ἐπιμέλειαν. σέβονται δ' αὐτὸν καὶ ἐν ταῖς παλαιστραῖς μετὰ τοῦ Ἡρακλέους ὡς τῇ ἰσχύϊ μετὰ λογισμοῦ χρῆσθαι δεόντος· τῷ γὰρ μόνῃ πεποιθότι τῇ τοῦ σώματος δυνάμει, τοῦ δὲ λόγου, ὅς καὶ τέχνας ἐπήγαγεν εἰς τὸν

βίον, ἀμελοῦντι πάνυ ἂν τις οἰκείως ἐπέιποι· δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος. Τοῦ δὲ <πολλάς> καὶ <ποικίλας> περὶ θεῶν

γεγονέναι παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἑλλησι <μυθοποιίας,> ὡς ἄλλαι μὲν παρὰ Μάγοις γεγόνασιν, ἄλλαι δὲ παρὰ Φρυγῶν καὶ ἡδη παρὰ Αἰγυπτίοις τε καὶ Κελτοῖς καὶ Λίβυσι καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι, μαρτύριον ἂν λάβοι τις καὶ τὸ παρὰ Ὅμηρῳ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Ἥραν τοῦτον τὸν τρόπον· ἢ οὐ μέμνη ὅτε τ' ἐκρέμω ὑψόθεν, ἐκ δὲ ποδοῖν ἄκμονας ἦκα δύω. ἔοικε γὰρ ὁ ποιητὴς μυθοῦ [τε] παλαιοῦ παραφέρειν τοῦτο ἀπόσπασμα, καθ' ὃν ὁ Ζεὺς ἐμυθεύετο κεκρεμακέναι τε ἐκ τοῦ αἰθέρος τὴν Ἥραν χρυσαῖς ἀλύσεισι τῷ χρυσοφανέσι τι ἔχειν τὰ ἄστρα καὶ ἐκ τῶν ποδῶν αὐτῆς δύο ἄκμονας ἐξηρηκέναι, τὴν γῆν δηλονότι καὶ

τὴν θάλατταν, ὑφ' ὧν τείνεται κάτω ὁ ἀήρ μηδετέρωθεν ἀποσπασθῆναι δυνάμενος. ἐτέρου δὲ μύθου μέμνηται τοῦ κατὰ τὴν Θέτιν, ὡς ὑπ' αὐτῆς σεσωσμένου τοῦ Διὸς, ὅπποτέ μιν ξυνδῆσαι Ὀλύμπιοι ἠθελον ἄλλοι, Ἥρη τ' ἠδὲ Ποσειδάων καὶ Παλλὰς Ἀθήνη. φαίνεται δ' ὅτι κατ' ἰδίαν ἕκαστος τούτων τῶν θεῶν ἐπεβούλευε τῷ Διὶ συνεχῶς μέλλων ἐμποδίζειν ταύτην τὴν διακόσμησιν ὅπερ ἐγένετο, εἰ τὸ ὑγρὸν ἐπεκράτησε καὶ ἐξυδατώθη πάντα ἢ τὸ πῦρ καὶ ἐξεπυρώθη ἢ ὁ ἀήρ. ἢ δὲ κατὰ τρόπον διαθεῖσα πάντα Θέτις τὸν ἑκατόγχιρα Βριάρεων ἀντέταξε τοῖς εἰρημένοις θεοῖς, καθ' ὃν ἴσως διανεμόνται πανταχόσε αἱ ἐκ τῆς γῆς ἀναθυμιάσεις, ὡς διὰ πολλῶν χειρῶν τῆς εἰς πάντας τοὺς ἀριθμοὺς διαίρεσεως γινομένης· σκέψαι δ' εἰ παρὰ τὸ αἶρειν τὴν ὥσαν βορὰν τῶν τοῦ κόσμου μερῶν ὠνόμασται Βριάρεως. [Αἰγαίων μὲν γὰρ ἔστιν ὁ αἰεὶ τεθελῶς καὶ γαίων.] Δεῖ δὲ μὴ συγχεῖν τοὺς μύθους μηδ' ἐξ ἐτέρου τὰ ὀνόματα ἐφ' ἕτερον μεταφέρειν μηδ' εἴ τι προσεπλάσθη ταῖς παραδεδομέναις κατ' αὐτοὺς γενεαλογίαις ὑπὸ τῶν μὴ συνιέντων ἃ αἰνίττονται, κεχρημένων δ' αὐτοῖς ὡς καὶ τοῖς πλάσμασιν, ἀλόγως τίθεσθαι. πάλιν τοίνυν πρῶτον μὲν ἐμυθεύσαν τὸ Χάος γενέσθαι, καθάπερ ὁ Ἡσίοδος ἱστορεῖ, μετὰ δὲ αὐτὸ τὴν Γῆν καὶ τὸν Τάρταρον καὶ τὸν Ἐρωτα, ἐκ δὲ τοῦ Χάους τὸ Ἐρεβος καὶ τὴν Νύκτα φῦναι, ἐκ δὲ τῆς Νυκτὸς τὸν Αἰθέρα καὶ τὴν Ἥμεραν. ἔστι δὲ Χάος μὲν τὸ πρὸ τῆς διακοσμήσεως γινόμενον ὑγρὸν, ἀπὸ τῆς χύσεως οὕτως ὠνομασμένον, ἢ τὸ πῦρ, ὃ ἔστιν οἰόνει κάος [· καὶ αὐτὸ δὲ κέχυται διὰ τὴν λεπτομέρειαν]. ἦν δὲ ποτε, ὦ παῖ, πῦρ τὸ πᾶν καὶ γενήσεται πάλιν ἐν περιόδῳ. σβεσθέντος δὲ εἰς ἀέρα αὐτοῦ μεταβολὴ ἀθρόα γίνεται εἰς ὕδωρ, ὃ δὴ λαμβάνει τοῦ μὲν ὑφισταμένου μέρους τῆς οὐσίας κατὰ πύκνωσιν, τοῦ δὲ λεπθυνομένου κατ' ἀραίωσιν. εἰκότως οὖν ἔφασαν μετὰ τὸ Χάος τὴν τε Γῆν γενέσθαι καὶ τὰ ἠερόντα Τάρταρα[, ἃ δὴ μυχὸν Γῆς ὠνόμασεν ὁ προειρημένος ποιητὴς τῷ περιειληφέναι αὐτὴν καὶ κρύπτειν]. ὃ δὲ Ἐρεβος σὺν αὐτοῖς ἐρρήθη γεγονέναι, ἢ ὁρμὴ ἢ ἐπὶ τὸ γένναν· ἅμα γὰρ τι ἐκ τινος γίνεται καὶ παρῆναι τῇ γενέσει νομιστέον ταύτην τὴν δύναμιν καλλίστην καὶ ἀξιοθέατον οὔσαν. τὸ δὲ Ἐρεβος ἐκ τοῦ Χάους ἐγένετο, ὃ ποιῶν ἐρέφεσθαι καὶ περιλαμβάνεσθαι τι ὑφ' ἐτέρου λόγος, καθὸ καὶ τούτου τυχοῦσα ἢ Γῆ παραχρημα ὁμοίωσχημον αὐτῇ τὸν Οὐρανὸν ἐγέννησεν, ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι, ὅφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ, τοῖς ἐπ'

αὐτῷ θεοῦσιν ἄστροις μακροαίωσιν οὖσιν ἀσφαλές οἰκητήριον. ἐγέννησε δὲ ἡ Γῆ τὸν Οὐρανὸν ἀπὸ τῶν ἀναθυμιάσεων, οὐρανοῦ νῦν κοινότερον λεγομένου παντὸς τοῦ περὶ αὐτὴν λεπτομεροῦς. τοῦ Χάους δὲ θυγάτηρ ἐστὶ καὶ ἡ Νύξ· ὁ γὰρ πρῶτος ἀρθεὶς ἀπὸ τοῦ ἀρχεγόνου ὑγροῦ ἀῆρ ζοφώδης καὶ σκοτεινὸς ἦν, εἶτα λεπτυνόμενος εἰς αἰθέρα καὶ φῶς μετέβαλεν, εὐλόγως τούτων ἐκ τῆς νυκτὸς γεγονέναι ῥηθέντων. ἡ δὲ Γῆ τὰ ὄρη καὶ τὸ πέλαγος ἐξῆς λέγεται γεννηῆσαι ἄτερ φιλότητος ἐφίμερου· ἡ τε γὰρ θάλαττα ὑπέμεινε ἐν τοῖς κοιλοῖς αὐτῆς μέρεσι κατὰ μεταβολὴν ὑποστᾶσα, τὰ τε ὄρη περὶ τὸ ἀνώμαλον τῆς συνιζήσεως τὰς ἐξοχὰς ἔλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα ἡ τῶν λεγομένων Τιτάνων ἐστὶ γένεσις. οὗτοι δ' ἂν εἶεν διαφοραὶ τῶν ὄντων. ὥς γὰρ Ἐμπεδοκλῆς Φυσικοῖς ἐξαρριθεῖται Φυσῶ τε Φθιμένη τε καὶ Εὐναίη καὶ Ἐγερεσις Κινῶ τε Ἀστέμφης τε πολυτέφανος τε Μεγιστῶ καὶ Φορυῆν καὶ Σιωπὴν τε καὶ Ὀμφαίην καὶ πολλὰς ἄλλας, τὴν εἰρημένην ποικιλίαν τῶν ὄντων αἰνιττόμενος, οὕτως ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἰαπετὸς μὲν ὠνομάσθη ὁ λόγος καθ' ὃν φωνητικὰ ζῶα ἐγένετο καὶ τὸ ὅλον ψόφος ἀπετελέσθη, ἰαφετὸς τις ὧν ἰὰ γὰρ ἐστὶν ἡ φωνή· Κοῖος δέ, καθ' ὃν ποιά τινα τὰ ὄντα ἐστὶ τῷ γὰρ κ πολλαχοῦ οἱ Ἴωνες ἀντι τοῦ π ἐχρῶντό ἢ ὁ τοῦ κοεῖν αἴτιος, τουτέστι νοεῖν ἢ φρονεῖν· Κρῖος δέ, καθ' ὃν τὰ μὲν ἀρχεὶ καὶ δυναστεύει τῶν πραγμάτων, τὰ δὲ ὑποτέτακται καὶ δυναστεύεται, ἐντεῦθεν τάχα καὶ τοῦ ἐν τοῖς ποιμνίοις κριοῦ προσαγορευομένου· Ὑπερίων δέ, καθ' ὃν ὑπεράνω τινὰ ἐτέρων περιπορεύεται· Ὀκεανὸς δέ, καθ' ὃν ἀνύεται ἐν τάχει, ὅς δὴ καὶ ἀκαλαρρεῖτης κέκληται τῷ ἡσύχιόν τι καὶ σχολαῖον τὴν ῥύσιν αὐτοῦ ὡς τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν ἐμφαίνειν καὶ βαθυδίνης τῷ βαθέως δινεῖσθαι· Τηθύς δέ, καθ' ἣν ἐπὶ μιᾶς καταστάσεως χρονίζει. Θεία δὲ ἐστὶν ἡ τῆς ὄψεως αἰτία, Ῥέα δὲ ἡ τῆς ῥύσεως, Φοῖβη δὲ ἡ τοῦ καθαρὰ τινα καὶ λαμπρὰ εἶναι, συνεκδέχεσθαι τούτοις καὶ τὰς τῶν ἐναντιῶν σχέσεων αἰτίας δέοντος· Μνημοσύνη δὲ ἡ τοῦ συναναφέρειν τὰ γεγονότα· Θέμις δὲ ἡ τοῦ συντίθεσθαι τι μεταξὺ ἡμῶν καὶ φυλάττεσθαι· Κρόνος δὲ ἐστὶν ὁ προειρημένος πάντων τῶν ἀποτελεσμάτων λόγος, δεινότατος ὧν τῶν παιδῶν· ὀπλότατον δ' αὐτὸν γενέσθαι ἔφη διὰ τὸ καὶ μετὰ τὴν τῶν εἰρημένων γένεσιν ἐπιμένειν αὐτὸν ὡσὰν ἐν γενέσει ὄντα. ἀλλὰ τῆς μὲν Ἡσιόδου <γενεαλογίας> τελειότερα ποτ' ἂν ἐξήγησὶς σοὶ γένοιτο, τὰ μὲν τινα, ὡς οἶμαι, παρὰ τῶν ἀρχαιοτέρων αὐτοῦ παρελιηφότος, τὰ δὲ μυθικώτερον ἀφ' αὐτοῦ προσθέντος, ᾧ τρόπῳ καὶ πλείστα τῆς παλαιᾶς θεολογίας διεφθάρη· νῦν δὲ τὰ βεβοημένα παρὰ τοῖς πλείστοις ἐπισκεπτέον. Παραδεδομένου τοίνυν ἄνωθεν ὅτι ὁ <Προμηθεὺς> ἐπλασεν ἐκ τῆς γῆς τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, ὑπονοητέον Προμηθεῖα εἰρησθαι τὴν προμήθειαν τῆς ἐν τοῖς ὅλοις ψυχῆς, ἣν ἐκάλεσαν οἱ νεώτεροι πρόνοιαν· κατὰ γὰρ ταύτην τὰ τε ἄλλα ἐγένετο καὶ ἐκ τῆς γῆς ἐφυσαν οἱ ἄνθρωποι, ἐπιτηδεύεις πρὸς τοῦτο ἐχούσης καταρχὰς τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως. [λέγεται δὲ καὶ συνεῖναι ποτε τῷ Δίῳ ὁ Προμηθεὺς· πολλῆς γὰρ προμηθείας πᾶσα μὲν ἀρχὴ καὶ προστασία πλειόνων, μάλιστα δὲ ἡ τοῦ Διὸς δεῖται.] καὶ κλέψαι δὲ φασιν αὐτὸν τὸ πῦρ τοῖς ἀνθρώποις, ὡς τῆς ἡμετέρας ἥδη συνέσεως καὶ προνοίας ἐπινοησάσης τὴν χρῆ-

σιν τοῦ πυρός. κατενηνέχθαι δὲ αὐτὸ ἐμύθευσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διὰ τὸ πλεονάζειν ἐκεῖ ἢ ἐπεὶ οἱ κεραυνοὶ ἐκεῖθεν κατασκήπτουσι διὰ πληγῆς τάνθάδε ἐξάπτοντες, τάχα τι τοιοῦτον καὶ διὰ τοῦ νόθου αἰνιττόμενοι. δεθεῖς δὲ ἐπὶ τούτῳ ὁ Προμηθεὺς ἐκολάσθη τοῦ ἥπατος αὐτῷ ὑπ' ἀετοῦ καταβιβρωσκομένου· ἡ γὰρ ἡμετέρα ἐντρέχεια, τὸ προειρημένον πλεονέκτημα σὺν τοῖς ἄλλοις ἔχουσα, πειράται τινος παρ' ἑαυτὴν δυσχρηστίας προσδεδεμένη ταῖς κατὰ τὸν βίον φροντίσιν ὀδυνηραῖς οὐσαις καὶ ὡσπερ εἰς τὰ σπλάγχνα ὑπὸ τῆς λεπτομεριμνίας ἐκβιβρωσκομένη. ἀδελφὸν δ' ἔφασαν εἶναι νεώτερον τοῦ Προμηθέως τὸν Ἐπιμηθέα, εὐηθέστερόν πως ὄντα τὸν τρόπον διὰ τὸ προτερεῖν τῇ τάξει τὴν προόρασιν

τῆς ἐκ τῶν ἀποβαινόντων παιδείας καὶ ἐπιμηθείας· τῷ γὰρ ὄντι ῥεχθὲν δέ τε νῆπιος ἔγνω. [διὰ τοῦτο γὰρ τῇ πρώτῃ γενομένη γυναικί συνοικῆσαι τοῦτον ἔφασαν· ἀφρονέστερον γὰρ πως δὴ καὶ τὸ θῆλυ εἶναι καὶ ἐπιμηθεῖσθαι μᾶλλον ἢ προμηθεῖσθαι πεφυκός.] λέγεται δὲ ὑπὸ τινῶν καὶ τῶν τεχνῶν εὐρετῆς γενέσθαι ὁ Προμηθεὺς δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅτι συνέσεως καὶ προμηθείας δεῖ πρὸς τὴν εὐρεσιν αὐτῶν. Οἱ πλείους μέντοι τῇ Ἀθηνᾶ καὶ τῷ Ἡφαίστῳ αὐτὰς ἀνατιθέασιν, τῇ μὲν Ἀθηνᾶ, ἐπειδὴ φρόνησις καὶ ἀγχίνουα εἶναι δοκεῖ, τῷ δὲ Ἡφαίστῳ διὰ τὸ τὰς πλείστας τῶν τεχνῶν διὰ πυρὸς τὰ ἑαυτῶν ἔργα ἀποδιδόναι. ὁ μὲν γὰρ αἰθὴρ καὶ τὸ διαυγὲς καὶ καθαρὸν πῦρ Ζεὺς ἐστὶ, τὸ δ' ἐν χρήσει καὶ ἀερομιγὲς <Ἡφαιστος,> ἀπὸ τοῦ ἠφθαι ὠνομασμένος, ὅθεν καὶ ἐκ Διὸς καὶ Ἥρας ἔφασαν αὐτὸν γενέσθαι, τινὲς δὲ μόνῃς τῆς Ἥρας· αἱ γὰρ φλόγες παχυμερέστεραὶ πως οὐσαι ὡσὰν ἐκ μόνου τοῦ ἀέρος διακακιομένου τὴν ὑπόστασιν λαμβάνουσι. χωλὸς δὲ παραδέδοται τάχα μὲν διὰ τὸ παχεῖαν τὴν διὰ τῆς ὕλης πορείαν ποιεῖσθαι τοῖς ἐπισκάζουσιν ὁμοίαν, τάχα δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι προβαίνειν δίχα ξυλώδους τινὸς ὡσὰν βάκτρον· τινὲς δέ, ἐπεὶ τὴν ἄνω

κίνησιν τῇ κάτω [πρὸς στροφὴν] ἄνισον καὶ ἀνώμαλον ποιεῖται, βραδυτέρας ταύτης οὔσης, χωλαίνειν αὐτὸν ἔφασαν. ῥιφήναι δ' ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς γῆν ἐξ οὐρανοῦ λέγεται διὰ τὸ τοὺς πρώτους ἴσως ἀρξαμένους χρῆσθαι πυρὶ ἐκ κεραυνοβολίου καιομένων αὐτῷ περιτυχεῖν, μηδέπω ἐπινοίᾳ τῶν πυρῶν ἐπιπεσεῖν δυναμένους. γυναῖκα δ' αὐτοῦ τὴν Ἀφροδίτην ἔφασαν εἶναι καθ' οἷον λόγον καὶ τῶν Χαρίτων μίαν· ὡς γὰρ χάριν φαμέν ἔχειν τὰ τεχνικὰ ἔργα, οὕτω καὶ ἀφροδίτην τινὰ αὐτοῖς ἐπιτρέχειν λέγομεν, εἰ μὴ πρὸς παράστασιν τοῦ πολὺ τὸ πυρῶδες εἶναι ἐν ταῖς πρὸς τὰς μίξεις ὁρμαῖς πέπλασται τοῦτο. δεδεκέναι δὲ μυθεύεται τὸν Ἄρην μοιχεύοντα τὴν γυναῖκα· καὶ γὰρ ὁ μῦθος παρὰ τῷ ποιητῇ ἐστὶ, παλαιότατος ὢν], ἐπειδὴ τῇ τοῦ πυρὸς δυνάμει ὁ σιδηρὸς καὶ ὁ χαλκὸς δαμάζεται· τὸ δὲ τῆς μοιχείας πλάσμα παρίστησιν ὅτι οὐ πάνυ μὲν πέφυκε κατάλληλον τὸ μάχιμον καὶ βίαιον τῷ ἰλαρῷ καὶ μελιχίῳ οὐδὲ κατὰ τὸν φυσικὸν αὐτῷ νόμον ἐπιπλέκεται, ἀντιποιοῦμενον δὲ πως τῆς μίξεως αὐτοῦ καλὸν καὶ γενναῖον γέννημα, τὴν ἐξ ἀμφοῖν ὁρμονίαν, ἀποτελεῖ. λέγεται δὲ ὁ Ἡφαιστος μαιώσασθαι τὸν Δία, ὅτε ὤδινεν τὴν

Ἀθηνᾶν, καὶ διελὼν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἐκθορεῖν ἐκεῖνην ποιῆσαι· τὸ γὰρ πῦρ, ὧ χρῶνται αἱ τέχναι, συνεργὸν πρὸς τὴν ἀπό-

δειξιν τῆς φυσικῆς τῶν ἀνθρώπων ἀγχινοίας γενόμενον ὡσπερ κεκρυσμένην αὐτὴν εἰς φῶς προήγαγε· τοὺς δὲ ζητοῦντάς τι ὡς προσευρέσθαι κύειν αὐτὸ καὶ ὠδίνειν φαμέν. Ἡ δὲ <Ἀθηνᾶ> ἐστὶν ἢ τοῦ Διὸς σύνεσις, ἢ αὐτὴ οὔσα τῇ ἐν αὐτῷ προνοίᾳ, καθὸ καὶ Προνοίας Ἀθηνᾶς ἰδρύονται ναοί. γενέσθαι δ' ἐκ τῆς τοῦ Διὸς κεφαλῆς λέγεται, τάχα μὲν τῶν ἀρχαίων ὑπολαβόντων τὸ ἡγεμονικὸν τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐνταῦθ' εἶναι, καθάπερ καὶ ἕτεροι τῶν μετὰ ταῦτα ἐδόξασαν, τάχα δ' ἐπεὶ τοῦ μὲν ἀνθρώπου τὸ ἀνωτάτω μέρος τοῦ σώματος ἢ κεφαλὴ ἐστὶ, τοῦ δὲ κόσμου ὁ αἰθήρ, ὅπου τὸ ἡγεμονικὸν αὐτοῦ ἐστὶ καὶ ἢ τῆς φρονήσεως οὐσία· 'κορυφὴ δὲ θεῶν' κατὰ τὸν Εὐριπίδην 'ὁ περὶ χθόν' ἔχων φαεννὸς αἰθήρ'.

[Ἀμῆτωρ δὲ ἐστὶν ἢ Ἀθηνᾶ διὰ τὸ ἀλλοίαν εἶναι τὴν τῆς ἀρετῆς γένεσιν καὶ οὐχ οἷα ἢ τῶν ἐκ συνδυασμοῦ γενομένων ἐστίν.] τὴν Μῆτιν οὖν καταπιὼν ὁ Ζεὺς ἐγέννησεν αὐτὴν, ἐπειδὴ μητιέτης καὶ συνετός ὢν οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς καθ' αὐτὸν βουλῆς τὴν

ἀρχὴν τοῦ φρονεῖν ἔσχεν. τὸ δὲ ὄνομα τῆς Ἀθηνᾶς δυσετυμολόγητον διὰ ἀρχαιότητά ἐστι, τῶν μὲν ἀπὸ τοῦ ἀθρεῖν πάντα οἶον Ἀθρηνᾶν αὐτὴν εἰπόντων εἶναι, τῶν δὲ διὰ τὸ καίπερ θήλειαν οὔσαν ἤκιστα θηλύτητος καὶ ἐκλύσεως μετέχειν τὴν Ἀθηνᾶν· [ἄλλοι δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ πεφυκέναι θένεσθαι καὶ ὑποτάττεσθαι τὴν ἀρετὴν·] τάχα δ' εἰ Ἀθηναία, ὡς οἱ παλαιοὶ τὴν Ἀθηνᾶν ἔλεγον, αἰθεροναία ἐστίν. ἢ δὲ παρθενία αὐτῆς τοῦ καθαροῦ καὶ ἀμιάντου σύμβολόν ἐστι· [τοιούτου γὰρ τι ἢ ἀρετῆ]. καθωπλισμένη δὲ πλάττεται καὶ οὕτως ἱστοροῦσιν αὐτὴν γεγονέναι παριστάντες ὅτι αὐτάρκως πρὸς τὰς μεγίστας καὶ δυσφορωτάτους πράξεις παρασκευάζεται ἢ φρόνησις· μέγισται γὰρ δοκοῦσιν αἱ πολεμικαὶ εἶναι. διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τὸ ἔπανδρον καὶ γοργωπὸν αὐτὴ ἀνατιθέασι πολλὸ ἔχειν, τοιούτον τι ἐμφαινούσης καὶ τῆς γλαυκότητος αὐτῆς· καὶ γὰρ τῶν θηρίων τὰ ἀλκιμώτατα, οἶον αἱ παρδάλεις καὶ οἱ λέοντες, γλαυκὰ εἰσι, δυσαντίβλεπτον στίλβοντα ἀπὸ τῶν ὀμμάτων· ἔνιοι δὲ φασι τοιαύτην αὐτὴν παρεισάγεσθαι διὰ τὸ τὸν αἰθέρα γλαυκὸν εἶναι. πάνυ δ' εἰκότως συμμετέχει τῷ Διὶ τῆς αἰγίδος, οὐχ ἕτερα οὔσα τοῦ παρ' ὃ δοκεῖ

διαφέρειν ἀπάντων καὶ περιγίνεσθαι ὁ Ζεὺς. προτομὴ δ' ἐν αὐτῇ Γοργόνας ἐστὶ κατὰ μέσον τῆς θεᾶς τὸ στήθος ἔξω προβεβληκυῖα τὴν γλῶτταν ὡσὰν ἐκφανεστάτου ὄντος ἐν τῇ τῶν ὄλων οικονομίᾳ τοῦ λόγου. οἱ δὲ δράκοντες καὶ ἢ γλαυῆς διὰ τὸ ἐμφερὲς τῶν ὀμμάτων ἀνατίθενται ταύτῃ γλαυκώπιδι οὐσῃ· σμερδαλέον γὰρ ὁ δράκων δέδορκε καὶ φυλακτικὸν τι ἔχει καὶ ἄγρυπνον καὶ οὐκ εὐθήρατος εἶναι δοκεῖ· 'οὐ χρῆ' δὲ 'παννύχιον εὐδειν βουληφόρον ἄνδρα']. λέγεται δ' Ἀτρυτώνη μὲν ὡσανεὶ οὐ τρουμένη ὑπ' οὐδενὸς πόνου ἢ ὡς ἀτρύτου τοῦ αἰθέρος ὄντος, Τριτογένεια δὲ, ὅτι ἢ τοῖς κακοῖς ἐγγεννῶσα τὸ τρεῖν καὶ τρέμειν αὐτὴ ἐστίν — ἦρται γὰρ πόλεμον πρὸς τὴν κακίαν —, ἄλλοι δὲ φασι διὰ τούτου παρίστασθαι τὰ τρία γένη τῶν σκευμάτων τῆς κατὰ φιλοσοφίαν θεωρίας, πανουργότεραν διόρθωσιν ἢ κατὰ τὴν ἀρχαίαν ὀλοσχέριαν ἔχοντος τούτου. λαοσσόον δὲ αὐτὴν ἐπονομάζουσι διὰ τὸ σεύειν ἐν ταῖς μάχαις τοὺς λαοὺς [, ὡς λητις ἐκλήθη ἀπὸ τῆς λείας,] ἢ μάλλον διὰ τὸ σῴτειραν αὐτὴν τῶν χρωμένων αὐτῇ λαῶν εἶναι·

καὶ πόλεως γὰρ καὶ οἴκου καὶ τοῦ βίου παντὸς προστάτιν ποιητέον τὴν φρόνησιν· ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐρυσίπτολις καὶ

πολιὰς ὠνόμασται, καθάπερ ὁ Ζεὺς πολιεύς· ἐπίσκοποι γὰρ ἀμφότεροι τῶν πόλεων. Παλλὰς δὲ λέγεται διὰ τὴν μεμυθευμένην περὶ αὐτὴν νεότητα, ἀφ' οὗ καὶ οἱ πάλληκες καὶ παλλακαὶ προσαγορεύονται· σκιρτητικὸν γὰρ καὶ παλλόμενον τὸ νέον. Ἰδρυνται δὲ αὐτὴν ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι μάλιστα, τὸ δυσκαταγώνιστον καὶ δυσπολιόρκητον ἐμφῆναι θέλοντες ἢ τὸ ἄνωθεν ἐφορᾶν τοὺς προσπεφευγότας αὐτῇ ἢ τὴν μετεωρότητα παριστάντες τοῦ καθ' ὃ μέρος ἐστὶ τῆς φύσεως ἢ Ἀθηνᾶ. ἀλαλκομενηΐδα δὲ αὐτὴν καλοῦσιν οἱ ποιηταὶ καὶ ἀγελήϊδα, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ ἀλαλκεῖν παράγοντες — ἰκανὴ γὰρ ἐπαμύνειν ἐστὶ καὶ προσβοηθεῖν, ἐξ οὗ καὶ Νίκη προσαγορεύεται —, τὸ δ' ἦτοι ἀπὸ τοῦ ἄγειν αὐτὴν τοὺς λαοὺς ἢ ἀπὸ τοῦ ἀδάμαστον εἶναι ταῖς ἀγελαιαῖς βουσίην ὁμοίως, ἃς μάλιστα θύουσιν αὐτῇ. τοὺς δὲ αὐλοὺς εὐρεῖν μὲν λέγεται καθάπερ τᾶλλα ἐν ταῖς τέχναις γλαφυρά, ἀφ' οὗ καὶ ἐπιστάτις τῆς ταλασιουργίας ἐστὶ, ῥίψαι δὲ ὡς ἐκθηλύνοντος τὰς ψυχὰς τοῦ δι' αὐτῶν ἀποδιδόμενου μέλους καὶ ἠκίστα ἐπάνδρου καὶ πολεμικοῦ δοκοῦντος εἶναι. ἢ δ' ἐλαία δῶρον αὐτῇ διὰ τε τὸ θάλλειν καὶ διὰ τὸ γλαυκωπὸν

τι ἔχειν· καὶ τὸ ἔλαιον δὲ οὐκ εὐνόθευτόν ἐστι δι' ἄλλου ὕγρου, ἀλλ' ἀκέραιον αἶε μένει ὡς τῇ παρθενίᾳ κατάλληλον εἶναι δοκεῖν. ἄρεια δ' ἐκλήθη τῷ στρατηγικῇ εἶναι καὶ διοικητικῇ πολέμων καὶ ὑπερμαχητικῇ τοῦ δικαίου· δεινότης γὰρ περὶ πάντα ἐστὶ καὶ συγκεφαλαίωμα πασῶν τῶν ἀρετῶν· καὶ ἰππίαν καὶ δαμάσιππον καὶ δορικέντορα καὶ πολλαχῶς ἄλλως αὐτὴν προσαγορεύουσι, καὶ ἀνιστᾶσι τὰ τρόπαια ἐκ ξύλων ἐλαῖνων, μάλιστα δὲ καὶ τὴν Νίκην αὐτῇ πάρεδρον διδῶσιν, ἣτις ἐνὶ εἴκειν, τῷ περιγινομένῳ, ποιεῖ, πτερωτῇ παρεισαγομένη διὰ τὸ ὀξύροπον καὶ εὐμετάβολον τῶν παρατάξεων]. καὶ ἐν τῇ πρὸς τοὺς γίγαντας δὲ μάχῃ παραδίδοται ἠριστευκία ἢ Ἀθηνᾶ καὶ γιγαντοφόντις ἐπονομάζεται κατὰ τοιοῦτον λόγον. τοὺς γὰρ πρῶτους ἐκ γῆς γενομένους ἀνθρώπους εὐλογον βιαίους καὶ θυμικοὺς κατ' ἀλλήλων γενέσθαι διὰ τὸ μηδέπω δύνασθαι διακρίνεσθαι μηδ' ἐρριπίσθαι τὸν ἐνόητα αὐτοῖς σπινθηρα τῆς κοινωνίας. οἱ θεοὶ δὲ ὡσπερὶ νύττοντες καὶ ὑπομμνήσκοντες αὐτοὺς τῶν ἐννοιῶν περιγεγόνασι· καὶ μάλιστα ἢ κατὰ τὸν λόγον ἐντρέχεια κατεπολέμησε καὶ ὑπέταξεν οὕτως ὡς

ἐξεληλακένας καὶ ἀνηρηκένας αὐτοὺς ὡς τοσοῦτους δοκεῖν· ἀλλοιοὶ γὰρ αὐτοὶ τ' ἐκ μεταβολῆς ἐγένοντο καὶ οἱ γεγονότες ἐξ αὐτῶν συμπολισθέντες ὑπὸ τῆς <Πολιάδος> Ἀθηνᾶς. Ἄλλοι δὲ περὶ τὰ πολεμικὰ ἀναστρέφονται θεοὶ μηκέθ' ὁμοίως τοῦ εὐσταθοῦς καὶ τοῦ κατὰ λόγον στοχαζόμενοι, ταραχωδέστεροι δὲ πῶς, ὃ τε <Ἄρης> καὶ ἢ <Ἐννώ> καὶ τούτους δ' εἰσηγεν εἰς τὰ πράγματα ὁ Ζεὺς ἐρεθίσας κατ' ἀλλήλων τὰ ζῶα καὶ οὐκ ἄχρηστον οὐδὲ τοῖς ἀνθρώποις ἔσθ' ὅπου τὴν δι' ὅπλων διάκρισιν ἐμβαλόν, ἵνα τε τὸ γενναῖον καὶ ἀνδρεῖον αὐτοῖ [τε] ἐν ἑαυτοῖς καὶ γε ἐπ' ἀλλήλους τὸ οἰκεῖον τῆς εἰρήνης εὖ ἀσμενίζωσι. διὰ ταύτην μὲν οὖν αἰτίαν Διὸς υἱὸς καὶ ὁ Ἄρης παραδέδοται [οὐ κατ' ἄλλον λόγον ἢ καὶ ὀβριμοπάτρις ἢ Ἀθηνᾶ]· περὶ δὲ τῆς Ἐννοῦς οἱ μὲν ὡς μητρός, οἱ

δ' ὡς θυγατρός, οἱ δ' ὡς τροφῶν Ἄρεως διαφέρονται, διαφέροντος οὐδέν· Ἐνώ γάρ ἐστιν ἡ ἐνείσα θυμόν καὶ ἄλκην τοῖς μαχομένοις ἢ κατ' εὐφημισμὸν ἀπὸ τοῦ ἥκιστα ἐνήης καὶ ἐπιεικῆς εἶναι <ὠνόμασαι>. ὁ δ' Ἄρης τὴν ὀνομασίαν ἔσχεν ἀπὸ τοῦ αἰρεῖν καὶ ἀναιρεῖν ἢ ἀπὸ τῆς ἀρῆς, ἢ ἐστὶ βλάβη, ἢ πάλιν κατ' ἐναντίωσιν, ὡσανεὶ ἐκμειλισσομένων αὐτὸν τῶν προσαγορευσάντων· διαστατικὸς γὰρ καὶ λυμαντικὸς τῶν προσηρμοσμένων [γίνεται οὖν ἀπὸ τοῦ ἄρσαι, ὃ ἐστὶν ἀρμόσαι], τοιοῦτου τάχα τινος ἐχομένης καὶ τῆς Ἀρμονίας, ἣν ἐμύθευσαν ἐξ αὐτοῦ γενέσθαι. εἰκότως δὲ καὶ μαιφόνος λέγεται καὶ βροτολογός, καὶ ἀλαλάξιος καὶ βρηήπιος, μεγίστης ἐν ταῖς παρατάξεσιν ὑπὸ τῶν μαχομένων ἀφιεμένης φωνῆς, ὅθεν καὶ ὄνους τινὲς αὐτῶ σφαγιάζουσι διὰ τὸ ταραχῶδες καὶ γεγωνὸν τῆς ὀγκήσεως, οἱ πλείστοι δὲ κύνας διὰ τὸ θρασὺ καὶ ἐπιθετικὸν τοῦ ζῶου. τιμᾶσθαι δ' ὑπὸ Θρακῶν μάλιστα καὶ Σκυθῶν καὶ τῶν τοιούτων ἐθνῶν λέγεται, παρ' οἷς ἡ τῶν πολεμικῶν ἀσκήσις εὐδοκίμει καὶ τὸ ἀνεπιστρεφὲς τῆς δίκης. γῦπα δ' ἱερὸν φασὶν αὐτοῦ ὄρνιν εἶναι διὰ τὸ πλεονάζειν ὅπου πότε ἂν πτώματα πολλὰ ἀρηϊφθορα ἦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τοῦ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ὦ παῖ, λεκτέον. προεῖρηται μὲν ὅτι ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῆ τεταγμένη κατὰ τὸ ὕψος δυνάμει, νῦν δὲ παραμυθητέον τοῦτο. πρῶτον μὲν οὖν φυτάλιον αὐτὸν ἐπωνόμασαν, ἐπειδὴ τοῦ φύεσθαι τὰ ἐκ γῆς γενόμενα ἢ ἐν

αὐτῇ δηλονότι ἰκμάς παραιτία ἐστίν· εἶτα ἐνοσίχθονα καὶ ἐνοσίγαιον καὶ σεισίχθονα καὶ τινάκτορα γαίας ὡς οὐ παρ' ἄλλην αἰτίαν τῶν σεισμῶν γινομένων ἢ παρὰ τὴν εἰς τὰς ἐν τῇ γῇ σήραγγας ἔμπτωσιν τῆς τε θαλάττης καὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων· στενοχωρούμενα γὰρ τὰ ἐν αὐτῇ πνεύματα καὶ ἔξοδον ζητοῦντα κλονεῖσθαι καὶ ῥήγνυσθαι αὐτὴν ποιεῖ, ἀποτελουμένων ἔσθ' ὅτε καὶ μυκημάτων κατὰ τὴν ῥῆξιν· [εὐλόγως ὑπὸ τινῶν καὶ μυκητὰς εἰρηται τῆς θαλάττης τινα τοιοῦτον ἦχον ἀποτελούσης, ἀφ' οὗ καὶ ἠχήεσσα καὶ ἀγάστονος καὶ πολυφλοισβος λέγεται] ἐντεῦθεν δὲ ἔδοξαν καὶ οἱ ταῦροι αὐτῶ προσήκειν, καὶ θύουσιν αὐτῶ ταῦρους. παμμέλανας διὰ τὴν χροιάν τοῦ πελάγους [καὶ ἐπεὶ ἄλλως τὸ ὕδωρ μέλαν εἶναι λέγουσιν], εὐλόγως ἤδη κυανοχαίτου αὐτοῦ εἰρημένου καὶ ἐν ἐσθῆτι εἰσαγομένου τοιαύτη· τούτου δ' ἔνεκεν καὶ τοὺς ποταμοὺς κερασφόρους καὶ ταυρωποὺς ἀναπλάττουσιν, ὡσὰν βίαιόν τι τῆς φορᾶς αὐτῶν καὶ μυκητικὸν ἐχούσης· καὶ γὰρ ὁ Σκάμανδρος παρὰ τῶ ποιητῇ ἤρηνεν ὡς ὅτε ταῦρος. κατ' ἄλλον δὲ τρόπον γαιήοχος λέγεται ὁ Ποσειδῶν καὶ θεμελιοῦχος ὑπὸ τινῶν καὶ θύουσιν αὐτῶ Ἀσφαλείῳ Ποσειδῶνι πολλαχοῦ ὡσὰν ἐπ' αὐτῶ κειμένου

τοῦ ἀσφαλῶς ἐστάναι τὰ οἰκήματα ἐπὶ τῆς γῆς [καὶ αὐτοῦ δέοντος]. τρίαινα δ' αὐτοῦ φόρημά ἐστὶ πότερον ἐπεὶ χρῶνται αὐτῇ πρὸς τὴν τῶν ἰχθύων θήραν ἢ ὡς ἐπιτηδείου τούτου τοῦ ὄργανου πρὸς τὴν κίνησιν τῆς γῆς ὄντος, ὡς εἰρηται καὶ αὐτὸς δ' ἐνοσίγαιος ἔχων χεῖρεσσι τρίαιναν ἠγεῖτ'· ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμελία χεῦε θύραζε. [ἔχεταιί τις ἀποκεκρυμμένον ἐτύμου αὐτῆ τε καὶ ὁ Τρίτων καὶ Ἀμφιτρίτη, εἶπουν πλεονάζοντος τοῦ στοιχείου, ἀπὸ δὲ τῆς ῥύσεως αὐτῶν οὕτως ὠνομασμένων, εἶτε καὶ παρ' ἄλλην αἰτίαν. ὁ δὲ Τρίτων δίμορφος ὢν τὸ μὲν ἔχει μέρος ἀνθρώπου, τὸ

δὲ κήτους, ἐπειδὴ καὶ τὸ εἰρημένον ὑγρὸν τὴν μὲν ὠφελητικὴν ἔχει δύναμιν, τὴν δὲ βλαπτικὴν.] καλεῖται δ' εὐρύτερον ὁ Ποσειδῶν διὰ τὸ πλάτος τοῦ πελάγους, ὡς εἴρηται καὶ ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης. λέγεται δὲ ἐκ τούτου καὶ εὐρυμέδων καὶ εὐρυβίας, ἵππιος δὲ τάχα ἀπὸ τοῦ ταχεῖαν τὴν διὰ θαλάττης

φορὰν εἶναι καθάπερ ἵπποις ἡμῶν ταῖς ναυσὶ χρωμένων, ἐντεῦθεν ἤδη καὶ ἐπίσκοπον αὐτὸν εἶναι τῶν ἵππων παραδεξαμένων τῶν μετὰ ταῦτα. λέγεται δὲ παρά τισι καὶ νυμφαγέτης καὶ κρηνοῦχος διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας· νύμφαι γὰρ εἰσὶν αἱ τῶν ποτίμων ὑδάτων πηγαί. ἀπὸ τοῦ αἰεὶ νέαι φαίνεσθαι ἢ ἀπὸ τοῦ φαίνειν οὕτως ὠνομασμένοι. [τὰς δὲ γαμουμένας νύμφας καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ νῦν πρῶτως φαίνεσθαι κρυπτομένας τέως.] τοῦ δ' αὐτοῦ λόγου ἔχεται καὶ τὸ Ποσειδῶνος υἱὸν εἶναι τὸν Πήγασον, ἀπὸ τῶν πηγῶν ὠνομασμένον. διὰ δὲ τὴν θεωρουμένην βίαν περὶ τὴν θάλατταν καὶ πάντας τοὺς βιαίους καὶ μεγαλεπιβούλους γενομένους, ὡς τὸν Κύκλωπα καὶ τοὺς Λαιστρυγῶνας καὶ τοὺς Ἀλωεΐδας, Ποσειδῶνος ἐμύθευσαν ἐκγόνους εἶναι. Ὁ δὲ <Νηρεὺς> ἢ θάλαττά ἐστι, τοῦτον ὠνομασμένη τὸν τρόπον ἀπὸ τοῦ νεῖσθαι δι' αὐτῆς. καλοῦσι δὲ τὸν Νηρέα καὶ ἄλιον γέροντα διὰ τὸ ὡσπερ πολὺν ἐπανθεῖν τοῖς κύμασι τὸν ἀφρόν· καὶ γὰρ ἡ Λευκοθέα τοιοῦτόν τι ἐμφαίνει, ἥτις λέγεται θυγάτηρ Νηρέως εἶναι, δηλονότι τὸ λευκὸν τοῦ ἀφροῦ. Πιθανὸν δὲ καὶ τὴν <Ἀφροδίτην> μὴ δι' ἄλλο τι παραδεδοσθαι γεγονυῖαν ἐν τῇ θαλάττῃ ἢ ἐπειδὴ πρὸς τὸ πάντα γενέσθαι κινήσεως δεῖ καὶ ὑγρασίας, ἅπερ ἀμφοτέρωτα δαψιλῆ κατὰ τὴν θάλατταν ἐστίν. ἐστοχάσαντο δὲ τοῦ αὐτοῦ καὶ οἱ Διώνης αὐτὴν θυγατέρα εἰπόντες εἶναι· διερὸν γὰρ τὸ ὑγρὸν ἐστίν. Ἀφροδίτη δὲ ἐστίν ἢ συνάγουσα τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ δύναμις, τάχα διὰ τὸ ἀφρόδῃ τὰ σπέρματα τῶν ζώων εἶναι ταύτην ἐσχηκυῖα τὴν ὀνομασίαν ἢ, ὡς Εὐριπίδης ὑπονοεῖ, διὰ τὸ τοὺς ἠττωμένους αὐτῆς ἀφρονας εἶναι. καλλίστη δὲ παράγεται διὰ τὸ μάλιστα ἀρηρεκέναί τοις ἀνθρώποις τὴν κατὰ συμπλοκὴν ἡδονὴν ὡς πάντων τῶν ἄλλων διαφέρουσαν, λέγεται δὲ καὶ φιλομειδῆς διὰ τοῦτο· οἰκεῖα γὰρ τὰ μειδιάματα καὶ ἡ ἰλαρότης τῶν τοιούτων συνόδων ἐστί. παρέδρους δὲ καὶ συμβῶμους τὰς Χάριτας ἔχει καὶ τὴν Πειθῶ καὶ τὸν Ἑρμῆν διὰ τὸ πειθοῖ προσάγεσθαι καὶ λόγῳ καὶ χάρισι τοὺς ἐρωμένους ἢ διὰ τὸ περὶ τὰς συνουσίας ἀγωγόν. Κυθέρεια δ' εἴρηται διὰ τὰς ἐκ τῶν μίξεων γινομένας κησεις ἢ διὰ τὸ κεύθεσθαι τὰ πολλὰ τὰς τῶν ἀφροδισίων ἐπιθυμίας. ἐκ τούτου δ' ἤδη καὶ ἱερὰ τῆς Ἀφροδίτης ἢ τῶν Κυθήρων νῆσος εἶναι δοκεῖ, τάχα δὲ καὶ ἡ Κύπρος, συνά·δουσα πῶς τῇ κρύψει κατὰ τοῦνομα. ἢ δὲ Πάφος ἴδιον αὐτῆς οἰκητήριον ἐστίν, Παφίας λεγομένης, τάχα κατ' ἔλλειψιν ἀπὸ τοῦ ἀπαφίσκειν, ὃ ἐστίν ἀπατᾶν· ἔχει γὰρ κατὰ μὲν τὸν Ἡσίοδον 'μειδήματ' ἑξαπατάς τε', κατὰ δὲ τὸν Ὅμηρον

πάρφασιν, ἢ τ' ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων. ὁ δὲ Κεστός ἰμάς [ὡς] οἷον κεκασμένος ἐστίν ἢ διακεκεντημένος καὶ ποικίλος, δύναμιν ἔχων τοῦ συνδεῖν καὶ συσφίγγειν. καλεῖται δ' οὐρανία τε καὶ πάνδημος καὶ ποντία διὰ τὸ καὶ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν γῇ καὶ ἐν θαλάττῃ τὴν δύναμιν αὐτῆς θεωρεῖσθαι. [ἀκύρους δὲ καὶ οὐκ ἐμποινίμους τοὺς ἀφροδισίους ὄρκους ἔφασαν εἶναι, παρ' ὅσον κἂν ἢ

ράδια παρασχεθῆναι μεθ' ὄρκων ἐπάγεσθαι συμβέβηκε τοὺς πειρώντας ἅς ἂν πειρώσι.] περισσότερᾷ δὲ τῶν ὀρνέων χαίρει μάλιστα τῷ καθάρειον εἶναι τὸ ζῶον καὶ φιλοφρονητικὸν διὰ τῶν ὠσανεὶ φιλημάτων, ἀνάπαλιν δ' ὕς διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν ἀλλοτρία αὐτῆς εἶναι δοκεῖ. τῶν γε μὴν φυτῶν ἢ μὲν μυρσίνη διὰ τὴν εὐωδίαν Ἀφροδίτης εἶναι διείληπται, ἢ δὲ φιλύρα διὰ τε τοῦνομα[, ὅτι τῷ φιλεῖν παρακειμένως ἐξενήνεκται,] καὶ ἐπεὶ πρὸς τὰς τῶν στεφάνων πλοκάς εἰώθασιν αὐτῇ μάλιστα χρῆσθαι. τὴν δὲ πύξον φυλάττονται τῇ θεῷ προσφέρειν ἀφοσιούμενοι

πως ἐπ' αὐτῆς τὴν πυγῆν. Οὐδὲν δὲ παράδοξον εἰ τοιαύτη οὐση αὐτῇ συντιμάται καὶ συμπάρεστιν ὁ <Ἔρωσ,> τῶν πλείστων καὶ Ἀφροδίτης υἱὸν αὐτὸν

παραδεδωκότων, ὃς δὴ παῖς μὲν ἐστὶ διὰ τὸ ἀτελῆ τὴν γνώμην καὶ εὐεξαπάτητον ἔχειν τοὺς ἐρώντας, πτερωτὸς δέ, ὅτι κουφόνους ποιεῖ ἢ ὅτι ὡς ὄρνις ἀεὶ προσίπταται ταῖς διανοαῖς ἀθρόως, τοξότης δ', ἐπεὶ πληγῇ τινι ὅμοιον ἀπὸ τῆς προσόψεως οἱ ἀλίσκόμενοι αὐτῷ πάσχουσιν, οὔτε πλησιάσαντες οὔθ' ἀψάμενοι τῶν καλῶν, ἀλλὰ μακρόθεν αὐτοὺς ἰδόντες[· ἀποδίδονται δὲ καὶ λαμπὰς αὐτῷ, πυροῦν δοκοῦντι τὰς ψυχὰς]. Ἔρωτα δ' αὐτὸν εἰρησθαι πιθανὸν ἀπὸ τῆς ἐπιζητήσεως τῶν

ἐρωμένων· τάττεται γὰρ ἐπὶ τοῦ ζητεῖν τὸ ἐρεῖν, ὡς εἴρηται τὸ Ἴφιτος αὐθ' ἵππους ἐρέων—, ἐντεῦθεν, οἶμαι, καὶ τῆς ἐρευνης ὠνομασμένης. καὶ πλείους δὲ Ἔρωτες παραδίδονται διὰ τὴν πολυτροπίαν τῶν ἐρώντων [καὶ τὸ πολλοῖς τοιοῦτοις ὁπαδοῖς κεχορηγησθαι τὴν Ἀφροδίτην]. καλεῖται δὲ καὶ Ἴμερος εἶπουν παρὰ τὸ ἴεσθαι καὶ φέρεσθαι ἐπὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ὠραίων ὠνομασμένος εἶτε κατὰ μίμησιν τῆς περὶ τὴν διάνοιαν ἐκστάσεως ὡς μεμωρῶσθαι περὶ

ταύτην· Πόθος δ' ἀπὸ τῆς τῶν φιλημάτων μιμήσεως, ὅθεν ἔσχε τὴν κλῆσιν καὶ ὁ πάππας, ἢ ἀπὸ τοῦ πολλά πυνθάνεσθαι περὶ τῶν ἐρωμένων τοὺς ἐρώντας [καὶ αὐτῶν ἐκείνων, πόθεν ἔρχονται καὶ ποῦ ἦσαν]. Ἔνιοι δὲ καὶ τὸν ὅλον κόσμον νομίζουσιν Ἔρωτα εἶναι, καλὸν τε καὶ ἐπαφρόδιτον καὶ νεαρὸν ὄντα καὶ πρεσβύτατον ἅμα πάντων καὶ πολλῶν κεχημένον πυρὶ καὶ ταχεῖαν ὥσπερ ἀπὸ τοξείας ἢ διὰ πτερῶν τὴν κίνησιν ποιούμενον· τοῦτον δ' ἄλλως εἶναι καὶ τὸν <Ἄτλαντα,> ἀταλαιπώρως ἀποδιδόντα τὰ κατὰ τοὺς ἐμπεριεχομένους ἐν αὐτῷ λόγους γινόμενα καὶ οὕτω καὶ τὸν οὐρανὸν βαστάζοντα, ἔχειν δὲ κίονας μακρὰς τὰς τῶν στοιχείων δυνάμεις, καθ' ἃς τὰ μὲν ἀνωφερῆ ἐστὶ, τὰ δὲ κατωφερῆ· ὑπὸ τούτων γὰρ διακρατεῖσθαι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ὀλοόφρονα δ' αὐτὸν εἰρησθαι διὰ τὸ περὶ τῶν ὅλων φροντίζειν καὶ προνοεῖσθαι τῆς πάντων [αὐτοῦ] τῶν μερῶν σωτηρίας. ἐκ δ' αὐτοῦ τὰς Πλειάδας γεγενῆσθαι παρισταμένους ὅτι πάντα τὰ ἄστρα πλείονα ὄντα ἐγέννησεν, Ἀστραίῳ τε καὶ Θαύμαντι

ὁ αὐτὸς ὢν· οὔτε γὰρ ἴσταται, τὸ σύνολον ἀνηρέμητος ὑπάρχων, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα εὐ βεβηκέναι δοκεῖ καὶ ἀσάλευτος εἶναι, θαυμασμόν τε τοῖς ἐφεστῶσιν ἐπὶ τὴν διάταξιν αὐτοῦ πολὺν ἐμποιεῖ. Τοῦτον εἶναι καὶ τὸν <Πᾶνα,> ἐπειδὴ τῷ παντὶ ὁ αὐτὸς ἐστὶ. καὶ τὰ μὲν κάτω λάσια καὶ τραγώδη διὰ τὴν τῆς γῆς δασύτητα ἔ-

χειν, τὰ δ' ἄνω ἀνθρωπόμορφα διὰ τὸ ἐν τῷ αἰθέρι τὸ ἡγεμονικὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ὃ δὴ λογικόν ἐστι. λάγνον δὲ καὶ ὄχευτήν αὐτὸν παρεισάγεσθαι διὰ τὸ πλῆθος ὧν περ εἴληφε σπερματικῶν λόγων καὶ τῶν κατὰ σύμμειξιν ἐξ αὐτῶν γινομένων. ἐν ταῖς ἐρήμοις δὲ διατρίβειν μάλιστα τῆς μονότητος αὐτοῦ διὰ τοῦτου παρισταμένης· εἷς γὰρ καὶ μονογενῆς ὁ κόσμος ἐστί. τὰς δὲ Νύμφας διώκειν, ἐπειδὴ χαίρει ταῖς ἐκ τῆς γῆς ὑγραῖς ἀναθυμιάσεσιν, ὧν χωρὶς οὐδ' οἷόν τ' ἐστὶν αὐτὸν συνεστάναι· τὸ δὲ σκιρτητικὸν αὐτοῦ καὶ παικτικὸν τὴν αἰεὶ κίνησιν τῶν ὄλων ἐμφαίνει. νεβρίδα δὲ ἢ παρδαλὴν αὐτὸν ἐνήφθαι διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν ἄστρον καὶ τῶν ἄλλων χρωμάτων ἃ θεωρεῖται ἐν αὐτῷ. συρικτὴν δὲ εἶναι τάχα μὲν διὰ τὸ ὑπὸ παντοίων ἀνέμων διαπνεῖσθαι, τάχα δ' ἐπεὶ τὴν ἐμμέλειαν ἀγριοφανῆ καὶ αὐστηρὰν ἄλλ' οὐ πρὸς ἐπίδειξιν ἔχει. τῷ δὲ ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐτὸν καὶ τοῖς σπηλαίοις διαιτᾶσθαι καὶ τὸ τῆς πίτυος στέμμα ἐπηκολούθησεν, ὄρειόν τι καὶ μεγαλοπρεπὲς ἔχοντος τοῦ φυτοῦ, ἔτι δὲ τὸ Πανικὰς λέγεσθαι ταραχὰς τὰς αἰφνιδίους καὶ ἀλόγους· οὕτω γὰρ πως καὶ αἱ ἀγέλαι καὶ τὰ αἰπόλια πτοεῖται ψόφου τινὸς ἐξ ὕλης ἢ τῶν ὑπάντρων καὶ φαραγγωδῶν τόπων ἀκούσαντα. οἰκειῶς δὲ καὶ τῶν ἀγελαίων θρεμμάτων αὐτὸν ἐπισκοποῦν ἐποιήσαντο, τάχα μὲν διὰ τοῦτο καὶ κεράστην αὐτὸν καὶ δίχηλον πλάττοντες, τάχα δὲ τὸ διττὸν τῶν ἐξεχόντων ἐν αὐτῷ ὠτων αἰνιττόμενοι. — Ἴσως δ' ἂν οὗτος καὶ ὁ Πρίαπος εἴη, καθ' ὃν πρόεισιν εἰς φῶς πάντα, τῶν ἀρχαίων δεισιδαιμόνως καὶ ἀδρῶς διὰ τούτων ἃ ἐφρόνουν περὶ τῆς τοῦ κόσμου φύσεως παριστάντων. ἐμφαίνει γοῦν τὸ μέγεθος τῶν αἰδοίων τὴν πλεονάζουσαν ἐν τῷ θεῷ σπερματικὴν δύναμιν, ἢ δ' ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ παγκαρπία τὴν δαψύλειαν τῶν ἐν ταῖς οἰκείαις ὥραις ἐντὸς τοῦ κόλπου φρομένων καὶ ἀναδεικνυμένων καρπῶν. παρεισάγεται δὲ καὶ αὐτὸς φύλαξ τῶν τε κήπων καὶ τῶν ἀμπέλων, ἐπειδὴ κατὰ τὸν γεννῶντὰ ἐστί καὶ τὸ σώζειν ἃ γεννᾷ [καὶ τοῦ Διὸς ἐντεῦθεν σωτήρος εἶναι λεγομένου], καὶ τὸ μὲν πολύφορον καὶ καθαρὸν αἱ ἄμπελοι παριστᾶσι, μάλιστα δὲ τὸ ποικίλον καὶ ἐπιτερπὲς καὶ ῥαδίαν τὴν γένεσιν ποιούμενον οἱ κήποι, τοιαύτην ὡς ἐπίπαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐσθιῆτα ἔχοντος. δρέπανον δὲ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ προτείνει πότερον ἐπεὶ τούτῳ χρῶνται πρὸς τὴν κάθαρσιν τῶν ἀμπέλων ἢ ἐπεὶ κατὰ τὸν τηροῦντὰ τί ἐστί καὶ καθωπλίσθαι πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ ἢ ὡς τῆς αὐτῆς δυνάμεως μετὰ τὸ ἐνεγκεῖν τὰ ὄντα ἐκτεμνούσης αὐτὰ καὶ φθειρούσης. — Ἀγαθὸς δὲ Δαίμων ἦτοι πάλιν ὁ κόσμος ἐστί βριθῶν καὶ αὐτὸς τοῖς καρποῖς ἢ ὁ προεστὼς αὐτοῦ λόγος, καθ' ὅσον δατεῖται καὶ διαμερίζει τὸ ἐπιβάλλον ἀγαθὸς διαιρέτης ὑπάρχων. προστάτης δὲ καὶ σωτὴρ τῶν οἰκειῶν ἐστί τῷ σώζειν καλῶς τὸν ἴδιον οἶκον καὶ ὑπόδειγμα παρέχειν ἑαυτὸν καὶ τοῖς ἄλλοις. τὸ δὲ τῆς Ἀμαλθείας κέρας οἰκεῖον αὐτῷ φόρημά ἐστιν, ἐν ᾧ ἅμα πάντα ἀλδήσκει τὰ κατὰ τοὺς οἰκειοὺς καιροὺς φυόμενα, ἄλλ' οὐ περὶ ἓν τι αὐτῷ γινόμενα, περὶ πολλὰ δὲ ἀθρόως καὶ ποικίλα, ἢ ἐπεὶ ἐμπεριόδως ἀμαλδύνει

καὶ πάλιν κεραίζει πάντα ἢ διὰ τὴν γινομένην ἐξ αὐτοῦ πρὸς τὸ πονεῖν προτροπὴν ὡς τῶν ἀγαθῶν μὴ μαλακιζομένοις προσγινομένων.

Ἐξῆς δὲ περὶ ΔΗΜΗΤΡΟΣ καὶ <Ἑστίας,> ὧ παῖ, λεκτέον· ἑκατέρα δ' ἔοικεν οὐχ ἕτερα τῆς γῆς εἶναι. ταύτην μὲν γὰρ διὰ τὸ ἐστάναι διὰ παντὸς Ἑστίαν προσηγόρευσαν οἱ παλαιοὶ [ἢ διὰ τὸ ταύτην ὑπὸ τῆς φύσεως ἐσωτάτω τεθεῖσθαι ἢ διὰ τὸ ἐπ' αὐτῆς ὡσανεὶ ἐπὶ θεμελίου τὸν ὅλον ἐστάναι κόσμον], διὰ δὲ τὸ μητρὸς τρόπον φύειν τε καὶ τρέφειν πάντα Δήμητραν οἶονεὶ γῆν μητέρα οὖσαν ἢ Δηῶ μητέρα τῶ καὶ αὐτὴν καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς ἀφθόνως ἐφείσθαι τοῖς ἀνθρώποις δατεῖσθαι καὶ δαίνυσθαι [ἢ ἐπ' αὐτῆς δῆειν, ὃ ἐστὶν εὐρίσκειν, ἃ ἐπιζητοῦσι]. παρῆσάγεται τε ἡ μὲν Ἑστία παρθένος διὰ τὸ τὴν ἀκινήσιαν μηδενὸς εἶναι γεννητικὴν — καὶ τούτου χάριν καὶ ὑπὸ παρθένων νεωκορεῖται —, ἡ δὲ Δημήτηρ οὐκέτι, ἀλλὰ τὴν Κόρην τετοκυῖα οἶον τὴν Κόρον [ἢ πρὸς τὸ τρέφεσθαι

μέχρι κόρου ὕλη]. τὸ δ' αἰείζων πῦρ ἀποδέδοται τῇ Ἑστία διὰ τὸ καὶ αὐτὸ δοκεῖν εἶναι [ὄν], τάχα δ' ἐπεὶ τὰ πυρὰ ἐν κόσμῳ πάντα ἐντεῦθεν τρέφεται καὶ διὰ ταύτην ὑφέστηκεν ἢ ἐπεὶ ζεῖδωρός ἐστι καὶ ζῶων μήτηρ, οἷς αἴτιον τοῦ ζῆν τὸ πυρῶδες ἐστὶ. στρογγύλη δὲ πλάττεται καὶ κατὰ μέσους ἰδρύεται τοὺς οἴκους διὰ τὸ καὶ τὴν γῆν τοιαύτην εἶναι καὶ οὕτως ἰδρῦσθαι συμπεπιλημένην, ὅθεν κατὰ μίμησιν ἡ γῆ [τε] καὶ χθῶν προσηγόρευται. [τάχα δὲ ἡ χθῶν ἀπὸ τοῦ χεῖεσθαι ἤτοι χωρεῖν πάντα ἐκλήθη, ὡς εἴρηται τὸ οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδε χεῖσεται.] μυθεύεται δὲ πρώτη τε καὶ ἐσχάτη γενέσθαι τῶ εἰς ταύτην ἀναλύεσθαι τὰ ἀπ' αὐτῆς γινόμενα καὶ ἐξ αὐτῆς συνίστασθαι, καθὸ κὰν ταῖς θυσίαις οἱ Ἕλληνες ἀπὸ πρώτης τε αὐτῆς ἤρχοντο καὶ εἰς ἐσχάτην αὐτὴν κατέπανον. στέμματα δ' αὐτῇ λευκὰ περὶκείται τῶ στέφεσθαι καὶ καλύπτεσθαι πανταχόθεν αὐτὴν ὑπὸ τοῦ λευκοτάτου στοιχείου. ἡ μέντοι Δημήτηρ κατὰ τὸ ἀναδοτικὸν τῶν σπερμάτων εἰδοποιουμένη πάνυ οἰκειῶς εἰσάγεται στάχυσιν ἐστεφανωμένη. τοῦτο γὰρ ἀναγκαιότατον ὦν κεχάρισται τοῖς ἀνθρώποις ἢ ἡμερος τροφή, ἐστὶ. ταύτην δὲ μυθεύεται σπεῖραι διὰ τῆς οἰκουμένης ὁ Τριπτόλεμος ὁ Ἑλευσίνιος ἀναβιβάσασθαι αὐτὸν

ἐπὶ πτερωτῶν δρακόντων ὄχημα τῆς Δήμητρος. ἔοικε

γὰρ πρῶτός τις τῶν παλαιῶν δρακεῖν καὶ συνιέναι θεοῦ τινος ἐπὶ μετεωροτέραν ἐπίνοιαν ἀναβιβάσαντος τὸν μεταχειρισμὸν τῆς κριθῆς, ὃν τρόπον τριβεταὶ καὶ διακρίνεται [διὰ τοῦ εἰς τὸν ἀέρα ἀναρριπτεῖσθαι] ἀπὸ τῶν ἀχύρων· [διὸ καὶ κριθὸς ἐπιτηδείως ἔχει πρὸς τὴν σποράν·] ἐντεῦθεν δὲ τὴν ὀνομασίαν εἴληφεν, ὃ τρίψας τὰς οὐλάς· οὐλαὶ δὲ λέγονται αἱ κριθαί· Ἑλευσὶν δὲ ὁ τόπος, ὅπου πρώτως εὐρέθησαν. [ἐκλήθη καὶ ἡ Δημήτηρ Ἑλευσινία ἀπὸ τῆς αὐτόθι πρῶτον ἐλεύσεως γενομένης τοῖς ἀνθρώποις εἰς ἀνθρώπινον ὄντως βίον.] ἀρπάσαι δ' ὁ Ἄιδης τὴν θυγατέρα τῆς Δήμητρος ἐμυθεύθη διὰ τὸν γινόμενον ἐπὶ χρόνον τινα τῶν σπερμάτων κατὰ γῆς ἀφανισμόν. προσεπλάσθη δ' ἡ κατήφεια τῆς θεοῦ καὶ ἡ διὰ τοῦ κόσμου ζήτησις. τοιοῦτον γὰρ τι καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ὁ ζητούμενος καὶ ἀνευρισκόμενος ὑπὸ τῆς Ἰσιδος Ὅσιρις ἐμφαίνει καὶ παρὰ Φοῖνιξιν ὁ ἀνὰ μέρος παρ' ἕξ μῆνας ὑπὲρ γῆν τε καὶ ὑπὸ γῆν γινόμενος Ἄδωνις, ἀπὸ τοῦ ἀδεῖν τοῖς ἀνθρώποις οὕτως ὠνομασμένου τοῦ Δημητριακοῦ καρποῦ. τοῦτον δὲ πλήξας κάπρος ἀνελεῖν λέγεται διὰ τὸ τὰς ὕς δοκεῖν ληϊβότερας εἶναι ἢ τὸν τῆς

ύνεως

ὀδόντα αἰνιττομένων αὐτῶν, ὑφ' οὗ κατὰ γῆς κρύπτεται τὸ σπέρμα· διατετάχθαι δὲ ὧδε, παρὰ τε τῇ Ἀφροδίτῃ τὸν ἴσον χρόνον μένειν τὸν Ἄδωνιν καὶ παρὰ τῇ Περσεφόνῃ, δι' ἣν εἵπομεν αἰτίαν. ἐκάλεσαν δὲ Περσεφόνην τὴν τῆς Δήμητρος θυγατέρα διὰ τὸ ἐπίπονον εἶναι καὶ πόνων οἰστικὴν τὴν ἐργασίαν ἢ τῶ ἐκ πόνων ὑπομονὴν φέρεσθαι. νηστεύουσι δ' εἰς τιμὴν τῆς Δήμητρος ἦτοι γεραίροντες αὐτὴν ἰδίῳ τρόπῳ τινὶ ἀπαρχῆς [ἦ] διὰ τοῦ πρὸς μίαν ἡμέραν ἀπέχεσθαι τῶν δεδομένων αὐτοῖς ὑπ' αὐτῆς ἢ κατ' εὐλάβειαν ἐνδείας παρεισεληλυθότος τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἔσπειρον, ἀφήρουν ἀπὸ τῶν ἰδίων χρεῶν, καθὼ παρὰ τὸν τοῦ σπόρου καιρὸν τὴν ἑορτὴν αὐτῆς ἄγουσι. περὶ δὲ τὸ ἔαρ τῇ Χλόῃ Δήμητρι θύουσι μετὰ παιδιᾶς καὶ χαρᾶς, ἰδόντες χλοάζοντα καὶ ἀφθονίας αὐτοῖς ἐλπίδα ὑποδεικνύντα. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὁ Πλούτος τῆς Δήμητρος υἱὸς ἔδοξεν εἶναι. καλῶς γὰρ εἴρηται τὸ

οἴτου καὶ κριθῆς, ὧ νήπιε, πλούτος ἄριστος. καὶ ἐναντίον πῶς ἐστὶ τῶ λιμώττειν τὸ περιουσιάζεσθαι, εἰς ὃ καὶ ἀπιδῶν ὁ Ἡσιόδος φησιν· Ἐργάζεο, Πέρση, δῖον γένος, ὄφρα σε λιμὸς ἐχθαίρῃ, φιλήη δέ σε· εὐπλόκαμος Δημήτηρ. θύουσι δ' ὕς ἐγκύμονας τῇ Δήμητρι πάνυ οἰκείως, τὸ πολύγονον καὶ εὐσύλληπτον καὶ τελεσφόρον παριστάντες. ἀνατιθέασι δ' αὐτῇ καὶ τὰς μήκωνας κατὰ λόγον· τὸ τε γὰρ στρογγύλον καὶ περιφερὲς αὐτῶν παρίστησι τὸ σχῆμα τῆς γῆς σφαιροειδοῦς οὕσης, ἢ τε ἀνωμαλία τὰς κοιλότητος καὶ τὰς ἐξοχὰς τῶν ὄρων, τὰ δ' ἐντὸς τοῖς ἀνθρώδεσι καὶ ὑπονόμοις ἔοικε, σπέρματά τε ἀναριθμητὰ γεννώσιν ὥσπερ ἡ γῆ. διὰ δὲ τὴν ἀφθονίαν τῶν σιτηρῶν ἐπαύσαντο οἱ ἄνθρωποι δυσπόρισταν καὶ ἀμφιδίηριτον τὴν τροφήν ἔχοντες, ὥστε καὶ συντιθέμενοί τινα πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν κατὰ τὰ ἡροτριωμένα μέτρων καὶ διανεμόμενοι τὰ γεννώμενα δικαίως ἀρχηγὸν ἔλεγον νόμων καὶ θεσμῶν τὴν Δήμητραν αὐτοῖς γεγονέναι· ἐντεῦθεν θεσμοθέτιν αὐτὴν προσηγόρευσαν οἷον νομοθέτιν οὕσαν, οὐκ ὀρθῶς τινων θεσμόν ὑπολαβόντων εἰρησθαι τὸν καρπὸν ἀπὸ τοῦ αὐτὸν ἀποτίθεσθαι καὶ θησαυρίζεσθαι. [μυστήρια δ' ἄγειν ἤρξαντο αὐτῇ φιλοσοφοῦντες, ἅμα τῇ εὐρέσει τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων καὶ τῇ πανηγύρει χαίροντες ὡς μαρτυρίῳ χρώμενοι τοῦ πεπαῦσθαι μαχομένους αὐτοὺς ἀλλήλοις περὶ τῶν ἀναγκαίων μυσιᾶν τε, ὃ ἐστὶ κεκορησθαι πιθανὸν γὰρ ἐντεῦθεν ὠνομάσθαι τὰ μυστήρια, ὅθεν καὶ μυσία παρὰ τισιν ἢ Δημήτηρ, ἢ ἀπὸ τοῦ μώσεως δεῖσθαι τὰ δυσξύμβλητόν τι ἔχοντα.] Διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ ἐκ Θέμιδος λέγεται ὁ Ζεὺς γεννησάμενος τὰς <ῶρας> ὑφ' ὧν τὰ ἀγαθὰ

πάντα καθ' ἡμᾶς ὠρεύεται καὶ φυλάττεται. καλεῖται δ' αὐτῶν ἡ μὲν Εὐνομία ἀπὸ τῆς τοῦ ἐπιβάλλοντος διανεμήσεως, ἡ δὲ Δίκη ἀπὸ τοῦ δίχα χωρίζειν ἀπ' ἀλλήλων τοὺς διαφερομένους, ἡ δὲ Εἰρήνη ἀπὸ τοῦ διὰ λόγου καὶ οὐ δι' ὄπλων διακρίνεσθαι ποιεῖν· ἐκάλουν γὰρ τὸν λόγον εἰρήνην]· [ὃ δὲ πόλεμος ἀπὸ τοῦ πολλοὺς ὀλλύναι οὕτως ὠνόμασται ἢ ἀπὸ τοῦ παλάμαις σπεύδειν περιγίνεσθαι τῶν ἐναντίων]. Οἰκείως δ' ἔδοξεν Εἰρήνην κατὰ τι καὶ ὁ <Διόνυσος> εἶναι, τῶν ἡμέρων δένδρων ἐπίσκοπος ὧν καὶ δοτὴρ θεὸς, καὶ διὰ ταῦτα σπονδὰς ποιοῦνται]· δένδροκοποῦνται γὰρ αἱ

χῶραι τοῖς πολέμοις· ἐν εἰρήνῃ δὲ καὶ τὰ τῶν εὐωχιῶν θάλλει, οἷς ἀναγκαιότατος ὁ οἶνός ἐστι. τυγχάνει δὲ ὁ Διόνυσος ἦτοι [διόνυξος

ὦν ἦ] οἶον διάνυσος παρὰ τὸ διαίνειν ἡμᾶς ἠδέως ἢ ὡσανεὶ δι-
άλυσος κεκλημένος, ἀφ' ἧς ἀρχῆς καὶ λύσιον αὐτὸν καὶ λυαῖον
ἐπωνόμασαν [λύοντα τὰς μερίμνας]· τινὲς δὲ φασιν ἀπὸ τοῦ τὸν
Δία περὶ τὸ Νύσιον ὄρος φῆναι πρῶτον τὴν ἄμπελον παρεληλυ-
θέναι τοῦτο τὸ ὄνομα εἰς τὴν συνήθειαν. λέγεται δὲ διὰ πυρὸς
λοχευθῆναι, [τὸ θερμὸν αὐτοῦ καὶ πυρωτικὸν τῶν τε σωμάτων καὶ
τῶν ψυχῶν παριστάντος τοῦ μυθοῦ — ὄντως γὰρ οἶνός τι πυρὶ ἴσον
μένος ἔχει κατὰ τοὺς ποιητὰς —,] ἐρραφθεὶς δ' εἰς τὸν μηρὸν τοῦ Δι-
ὸς ἐκεῖ τελεσφορηθῆναι [διὰ τὸ πεπαίνεσθαι καὶ τελειοῦσθαι τὸν
οἶνον, εἰ γὰρ μὴ πεφυκότα γενναῖον ἀποτιθέμενον, ἀτελῆ δ' ὡς
πρὸς τὴν χρῆσιν συγκομισθέντα τάδε], ἐπεὶ πρώτη μὲν αὐτοῦ γέν-
νησίς ἐστιν ἢ κατὰ πέπανσιν τῆς ὀπώρας, ἣτις γίνεται καυμάτων
ἀκμαζόντων, δευτέρα δ' ἢ κατὰ τὴν πάτησιν, ἐκθλιβομένου

τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, καὶ τοιοῦτόν τι ἐκ τοῦ μηροῦ συνεκδέχεσθαι
δέοντος. βρόμιος δὲ καὶ Βάκχος καὶ Ἰακχος καὶ εὐῖος καὶ βαβά-
κτης καὶ Ἰόβακχος καλεῖται διὰ τὸ πολλὰς τοιαύτας φωνὰς τοὺς
πατοῦντας αὐτὸν πρῶτον, εἶτα τοὺς ἕως μέθης μετὰ ταῦτα χρωμέ-
νους ἀφιέναι. τῆς δ' ἐν τοῖς πότοις παιδιᾶς, εἴτ' ἐκστάσεως σύμβο-
λόν εἰσιν οἱ Σάτυροι τὴν ὀνομασίαν ἐσχηκότες ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι
καὶ οἱ Σκιρτοὶ ἀπὸ τοῦ σκαίρειν καὶ οἱ Σιληνοὶ ἀπὸ τοῦ σιλαίνειν
καὶ οἱ Σευῖδαι ἀπὸ τοῦ σεύειν, ὃ ἐστὶν ὀρμᾶν. διὰ τούτων δ' ἴσως
παρίσταται τὸ ὡσανεὶ μετ' ἐκλύσεως καὶ θηλότητος παράφορον
τῶν πινόντων. τούτου δὲ ἔνεκεν καὶ θηλύμορφος μὲν πλάττεται,
κέρατα δὲ ἔχων, ὡσὰν τοὺς μὲν τόνους ἀποβαλλόντων τῶν με-
θυσκομένων, βία δὲ χρωμένων καὶ δυσκάθεκτόν τι καὶ ὀρμητικὸν
ἔχόντων. καὶ τὸ μὲν τῆς ἐσθῆτος ἀνθηρὸν παρίστησι τὴν ποικι-
λίαν τῆς ὀπώρας, ἢ δ' ἐν τοῖς πλείστοις τῶν πλασμάτων γυμνότης
τὸν παρὰ τοὺς πότους γινόμενον ἀπαμφιασμὸν τοῦ τρόπου, κα-
θὸ δοκεῖ καὶ τὸ 'οἶνος καὶ ἀλήθεια' εἰρησθαι, τάχα διὰ τοῦτο καὶ
μαντεῖα ἔσθ' ὅπου τοῦ Διονύσου ἔχοντος. τῷ δὲ θορυβῶδει τῶν
μεθυσκομένων οἰκειῶν τι ἔδοξεν ἔχειν καὶ ὁ τῶν ῥόπτρων ψόφος
καὶ τυμπάνων, ἃ παραλαμβάνουσιν εἰς τὰ ὄργια αὐτῶν. χρῶνται
δὲ πολλοὶ καὶ αὐλοῖς παρὰ τὴν συγκομιδὴν τοῦ καρποῦ καὶ ἄλλοις
τοιούτοις ὄργανοις. ὁ δὲ θύρσος ἐμφαίνει τὸ μὴ ἀρκεῖσθαι τοῖς
ἑαυτῶν ποσὶ τοὺς πολὺν οἶνον πίνοντας, τῶν δ' ὑποστηριούντων
αὐτοὺς δεῖσθαι. τινὲς δὲ τῶν θύρσων καὶ ἐπιδορατίδας κρυπτομέ-
νας ὑπὸ τοῖς φύλλοις ἔχουσιν ὡσὰν καὶ ὀδυνηφόρου τινὸς ἔσθ' ὅτε
κρυπτομένου τῆ παρὰ τὴν πολυποσίαν ἰλαρότητι εἰς ὕβρεις ἐνίων
καὶ παρακοπὰς ἐπιπιπτόντων, ἀφ' οὗ δὴ μαινόλης τε ὁ Διόνυσος
ἐκλήθη καὶ Μαινάδες αἱ περὶ αὐτὸν γυναῖκες. πλάττεται δὲ καὶ
νέος καὶ πρεσβύτης διὰ τὸ πάση ἡλικίᾳ πρόσφορος εἶναι, τῶν μὲν
νέων λαβρότερον αὐτῷ χρωμένων, τῶν δὲ πρεσβυτέρων ἥδιον. οἱ
δὲ Σάτυροι παρεισάγονται ταῖς νύμφαις ἐπιμιγνύμενοι καὶ τὰς μὲν
πειρῶντες, τὰς δὲ μετὰ παιδιᾶς βιαζόμενοι τῷ τὴν πρὸς τὸ ὕδωρ
κρᾶσιν τοῦ οἴνου συνῶφθαι χρησίμην οὔσαν. τὰς δὲ παρδάλεις
ὑποζευγνύουσι τῷ Διονύσῳ καὶ παρακολουθούσας εἰσάγουσιν ἦ-
τοι διὰ τὸ ποικίλον τῆς χροιάς, ὡς καὶ νεβρίδα αὐτός τε περιῆπται

καὶ αἱ Βάκχαι, ἢ ὡς καὶ τὰ ἀγριώτατα ἦθη τῆς συμμέτρου οἰνώσεως ἐξημεροῦσης. τὸν δὲ τράγον αὐτῷ θύουσι διὰ τὸ λυμαντικὸν δοκεῖν τῶν ἀμπέλων καὶ τῶν συκῶν εἶναι τοῦτο τὸ ζῷον, καθὸ καὶ ἐκδέροντες αὐτὸν εἰς τὸν ἀσκὸν ἐνάλλονται κατὰ τὰς Ἀττικὰς κώμας οἱ γεωργοὶ νεανίσκοι. τάχα δὲ ἂν χαίροι τοιοῦτω θύματι ὁ Διόνυσος διὰ τὸ ὀχευτικὸν εἶναι τὸν τράγον, ἀφ’

οὗ καὶ ὁ ὄνος ἐν ταῖς πομπαῖς αὐτοῦ θαμίζει καὶ οἱ φαλλοὶ αὐτῷ ἀνατίθενται καὶ τὰ φαλλαγώγια ἄγεται· κινητικὸν γὰρ πρὸς συνουσίαν ὁ οἶνος, διὰ τοῦτ’ ἐνίων κοινῇ θυόντων Διονύσῳ καὶ Ἀφροδίτῃ. ὁ δὲ νάρθηξ διὰ τῆς σκολιότητος τῶν κώλων ἐμφαίνει τὸ τῆδε κάκεισε περιφερόμενον τῶν μεθύνωντων [ἄμα δὲ καὶ ἐλαφροὺς καὶ εὐβαστάκτους αὐτοὺς εἶναι]· τινὲς δὲ φασιν ὅτι καὶ τὸ ἄναρθρον [μὲν] τῆς λαλιᾶς αὐτῶν [ῶσανεὶ ἄρθρα ἔχον] παρίστησιν. ὀρείφοιτο δ’ εἰσὶ καὶ φιλέρημοι αἱ Βάκχαι διὰ τὸ μὴ ἐν ταῖς πόλεσιν, ἀλλ’ ἐπὶ τῶν χωρίων γεννᾶσθαι τὸν οἶνον. διθύραμβος δ’ ὁ Διόνυσος ἐκλήθη πότερον ὡς τὸ δίθυρον τοῦ στόματος ἀναφαίνων καὶ ἐκφερομυθεῖν τὰ ἀπόρρητα ποιῶν ἢ ὡς δι’ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὰς θύρας ἀναβαινόντων τῶν νέων ἢ ἐμβαινόντων εἰς αὐτάς, ὃ ἐστὶν ἐμπιπτόντων καὶ διασαλευόντων τὰ κλειῖθρα. καθαιρετικὸς δὲ παντὸς οὐτινοσοῦν ὑπάρχων ἔδοξε καὶ πολεμιστῆς εἶναι καὶ πρῶτος καταδεδειχέναι τὸν ἐν ταῖς πολεμικαῖς νίκαις ἀγόμενον θριάμβον. ὁ δὲ θριάμβος ἀπὸ τοῦ θροεῖν καὶ ἱαμβίζειν τὴν κλήσιν ἔλαχεν, ὅθεν καὶ ἐν τοῖς κατὰ τῶν πολεμίων θριάμβοις πολλοὶ ἀναπαίστοις σκώπτοντες χρῶνται. καὶ τὴν κίτταν δὲ ὡς λάλον

ὄρνειον καθιεροῦσιν αὐτῷ καὶ βασσαρέα καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ βάζειν καὶ εἰραφιώτην ἀπὸ τοῦ ἔριν ἀφιέναι. τῷ κίττω δὲ στέφεται διὰ τὴν πρὸς τὴν ἄμπελον ἐμφέρειαν αὐτοῦ καὶ τὴν πρὸς τοὺς βότρους ὁμοιότητα τῶν κορύμβων· πέφυκε δὲ καὶ σφάλλειν τὰ δένδρα, ἀνέρωπων δι’ αὐτῶν καὶ περιπλεκόμενος βιαίτερον τοῖς πρέμνοις]. τὰ δὲ θυμελικά ἀκροάματα τὸν Διόνυσον θεραπεύει διὰ τὴν πρὸς τὰς θαλίας οἰκειότητα αὐτῶν, οἶον ᾠδῆς καὶ κιθάρας· ‘τὰ γὰρ τ’ ἀναθήματα δαιτός’. μυθολογεῖται δ’ ὅτι διασπασθεὶς ὑπὸ τῶν Τιτάνων συνετέθη πάλιν ὑπὸ τῆς Ῥέας, αἰνιττομένων τῶν παραδόντων τὸν μῦθον ὅτι οἱ γεωργοί, θρέμματα γῆς ὄντες, συνέχεαν τοὺς βότρους καὶ τοῦ ἐν αὐτοῖς Διονύσου τὰ μέρη ἐχώρισαν ἀπ’ ἀλλήλων, ἃ δὴ πάλιν ἢ εἰς ταῦτο σύρρυσις τοῦ γλεύκουσιν συνηγάγε καὶ ἐν σώμα ἐξ αὐτῶν ἀπετέλεσε. καὶ ὁ παρὰ τῷ ποιητῇ δὲ μῦθος, ὡς φεύγων ποτὲ τὴν Λυκούργου ἐπιβουλήν ὁ θεὸς ἔδω κατὰ θαλάττης, εἶθ’ ἢ Θέτις αὐτὸν διέσωσεν, ἐμφανῆ τὴν διανοίαν ἔχει. τιθῆναι μὲν γὰρ εἰσὶ τοῦ Διονύσου αἱ ἄμπελοι· ταύτας δ’ ὁ Λυκούργος τρυγητῆς ὦν ἐσκύλευσε καὶ ἀπεκόσμησεν, εἶθ’ ὁ οἶνος θαλάττη μιγείς ἀσφαλῶς ἀπετέθη. καὶ περὶ μὲν Διονύσου τοσαῦτα. <Ἡρακλῆς> δ’ ἐστὶν ὁ ἐν τοῖς ὅλοις λόγος

καθ’ ὃν ἡ φύσις ἰσχυρὰ καὶ κραταιὰ ἐστὶν [καὶ ἀπεριγένητος οὖσα], μεταδοτικὸς ἰσχύος καὶ τοῖς κατὰ μέρος καὶ ἀλκῆς ὑπάρχων. ὠνόμασται δὲ τάχα ἀπὸ τοῦ διατείνειν εἰς τοὺς ἥρωας, ὡς αὐτοῦ ὄντος τοῦ κλεῖζεσθαι τοὺς γενναίους ποιούντος· ἥρωας γὰρ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἀδρῶν τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς καὶ κατὰ τοῦτο τοῦ θείου γένους μετέχειν δοκοῦντας. οὐ δεῖ δὲ ὑπὸ

τῆς νεωτέρας ἱστορίας ἐπιταράττεσθαι διὰ γὰρ ἀρετὴν ἠξιώθη τῆς αὐτῆς τῷ θεῷ προσηγορίας ὁ Ἀλκμήνης καὶ Ἀμφιτρώωνος υἱός, ὥστε δυσδιάκριτα γεγονέναι τὰ τοῦ θεοῦ ἴδια ἀπὸ τῶν περὶ τοῦ ἥρωος ἱστορουμένων. τάχα δ' ἂν ἡ Λεοντή καὶ τὸ ῥόπαλον ἐκ τῆς παλαιᾶς θεολογίας ἐπὶ τοῦτον μετενηγεμένα εἶη. [στρατηγὸν γὰρ αὐτὸν ἀγαθὸν γενόμενον καὶ πολλὰ μέρη τῆς γῆς μετὰ δυνάμειος ἐπελθόντα οὐχ οἶόν τε γυμνὸν ἔδοξε περιεληλυθέναι, ξύλω μόνον ὠπλισμένον, ἀλλὰ τοῖς ἐπισήμοις τοῦ θεοῦ μετὰ τὸν ἀπαθανatismὸν ὑπὲρ τῶν εὐεργετουμένων κεκοσμηθῆσαι.] σύμβολον δ' ἂν ἐκάτερον εἶη ῥώμης καὶ γενναιότητος· ὁ μὲν γὰρ λέων τὸ ἀλκιμώτατον τῶν θηρίων ἐστὶ, τὸ δὲ ῥόπαλον τὸ καρτερώτατον τῶν ὀπλων. καὶ τοξότης δ' ἂν ὁ θεὸς παρεισάγοιτο κατὰ τε τὸ πανταχοῦ δικνεῖσθαι καὶ κατὰ τὸ ἔντονόν τι ἔχειν καὶ τὴν τῶν βελῶν φοράν· στρατηλάτην δ' οὐκ ἄλογον τοιοῦτοις ὀπλοις πεποιοῦντα εἰς τὰς παρατάξεις ἀπαντᾶν]. οἰκείως δὲ παρέδωσαν αὐτὸν Κῶροι τῇ Ἥβῃ συνοικούντα ὡς ὀλοσχερέστερον [αὐτὸν] τὴν διάνοιαν ὄντα, ὡς εἴρηται νέων τι δρᾶν μὲν εὐτονώτεροι χέρεις, ψυχαὶ δ' ἀμείνους τῶν γεραιτέρων πολὺ. ὑπονοῶ δὲ καὶ τὴν παρ' Ὀμφάλῃ λατρείᾳ ἐκείνῳ πιθανωτέραν εἶναι προσήκειν, ἐμφαινόντων πάλιν διὰ τοῦτου τῶν παλαιῶν ὅτι καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους ὑποτάττειν δεῖ ἑαυτοὺς τῷ λόγῳ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦτου προσταττόμενα ποιεῖν, εἰ καὶ θηλύτερόν τι κατὰ τὴν θεωρίαν καὶ τὴν λογικὴν σκέψιν προσπίπτει <ἐκ> τῆς ὀμφῆς, ἣν οὐκ ἀτόπως ἂν δόξαιεν Ὀμφάλῃν προσηγορευκέναι. τοὺς δὲ δώδεκα ἄθλους ἐνδέχεται μὲν ἀναγαγεῖν οὐκ ἀλλοτριῶς ἐπὶ τὸν θεόν, ὡς καὶ Κλεάνθης ἐποίησεν· οὐ δεῖν δὲ δοκεῖ πανταχοῦ εὐρεσίλογον πρεσβεῦειν.

Ἐχομένως τοίνυν, ὦ τέκνον, ἀπολλων ὁ ἥλιός ἐστιν, <Ἄρτεμις> δὲ ἡ σελήνη· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τοξότας αὐτοὺς ἀμφοτέρους παρήγαγον, τὴν ὡσανεὶ ἄφεισιν πόρρω τῶν ἀκτίνων αἰνιπτόμενοι. καλοῦνται δὲ ὁ μὲν [ἥλιος] ἕκατος [διὰ τοῦτο], ἡ δὲ ἐκάτη τῷ ἕκαθεν δεῦρο ἀφιέναι καὶ ἀποστέλλειν τὸ φῶς, ὥστε παρακειμένως καὶ ἐκατηβόλους αὐτοὺς προσηγορεύκασιν. ἔνιοι δὲ τὸν Ἐκατον καὶ τὴν Ἐκάτην ἄλλως ἐτυμολογοῦσιν, ὡς τῶν τεθειμένων αὐτοῖς τὰ ὀνόματα ταῦτα ἕκασ αὐτοὺς εἶναι εὐχομένων καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν βλάβην μὴ προσπελάζειν αὐτοῖς· δοκοῦσι γὰρ καὶ φθεῖρειν ἔσθ' ὅτε τὸν ἀέρα καὶ τῶν λοιμικῶν καταστάσεων αἴτιοι γίνεσθαι· διὸ καὶ τοὺς ὀξειὺς θανάτους αὐτοῖς ἀνετίθεσαν οἱ πάλα, καὶ ὁ ποιητῆς ὡς ἐμφανές τι ἐν τῷ λοιμῷ παρεισάγει τὸν Ἀχιλλεῖα λέγοντα ὅτι ζητητέος μάντις, ὅς κ' εἶποι ὅτι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων. τούτου δ' ἔνεκεν οἶονται κατ' εὐφημισμὸν τὴν μὲν Ἄρτεμιν ἀπὸ τοῦ ἀρτεμεις ποιεῖν, ὃ ἐστὶν ὑγιεῖς, ὠνομάσθαι, τὸν δ' Ἀπόλλωνα ὡς ἀπολύονθ' ἡμᾶς τῶν νόσων ἢ ἀπελαύνοντα ἀφ' ἡμῶν αὐτὰς [ἢ ἀπολλύντα] ταύτης

τετευχέναι τῆς προσηγορίας, καθ' ἣν ἔννοιαν καὶ παιῶν ἐκλήθη καὶ ἰατρὸς ἔδοξεν εἶναι. τινὲς δὲ αὐτόθεν Ἀπόλλωνα αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἀπολλύναι φασὶν εἰρησθαι· καὶ γὰρ τὸν ἀπολλύντα ταύτην τὴν διακόσμησιν τοῦτον εἶναι διὰ τοῦ διατιμίζειν ἀδιαλείπτως πάντοθεν αὐτῆς τὸ ὑγρὸν καὶ τῷ αἰθερί προσκατατάττειν· τάχα δ' ἂν καὶ ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦν καὶ λύειν τὸ συννεστὸς τῆς οὐσίας ἢ καὶ τὸ

σκότος ὡσάν ἀπλῶν εἰρημένος εἶη. οἰκείως δὲ καὶ ἀδελφούς αὐτοὺς παρεισήγαγον ἐμφερεῖς ἀλλήλοις ὄντας καὶ ὁμοειδή κίνησιν κινουμένους καὶ δύναμιν παραπλησίαν ἐν τοῖς ὅλοις ἔχοντας καὶ τρέφοντας ὁμοίως τὰ ἐπὶ γῆς. εἶθ' ὁ μὲν Ἀπόλλων

ἄρρην ἀνεπλάσθη, θερμότερον ὦν πῦρ καὶ δραστικώτερον, ἢ δ' Ἄρτεμις θήλεια, ἀμβλυτέραν καὶ ἀσθενῆ τὴν δύναμιν ἔχουσα. βούπαιδος δ' ἠλικίαν ὁ Ἀπόλλων ἔχει, καθ' ἣν καὶ οἱ ἄνθρωποι εὐειδέστατοι ἑαυτῶν φαίνονται· κάλλιστος γὰρ ὀφθῆναι καὶ νεαρώτατός ἐστιν ὁ ἥλιος. μετὰ δὲ ταῦτα Φοῖβος μὲν λέγεται διὰ τὸ καθαρὸς εἶναι καὶ λαμπρός· ἐπιθέτοις ἄλλοις εἰς αὐτὸν χρῶνται, χρυσοκόμαν καὶ ἀκειρεκόμαν προσαγορεύοντες, ἐπειδὴ χρυσωπός ἐστι καὶ ἔξω πένθους καθεστῶς διὰ τὴν ἀγνότητα· Δήλιον δὲ αὐτὸν ὠνόμασαν καὶ Φαναῖον ἀπὸ τοῦ δηλοῦσθαι δι' αὐτοῦ τὰ ὄντα καὶ φωτίζεσθαι τὸν κόσμον, ὡς καὶ Ἀναφαίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἰδρῦσαντο, τοῦ ἀναφαίνοντος πάντα· τούτῳ δ' ἠκολούθησε καὶ τὸ τὴν Δήλον καὶ Ἀνάφην ἱερὰς αὐτοῦ νομισθῆναι. διὰ δὲ τὸν εἰρημένον σαφηνισμόν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν μαντικὴν αὐτῷ προσῆψαν καὶ εὐρεθέντος τοῦ ἐν Δελφοῖς μαντείου τὸν Ἀπόλλωνα προσωνόμασαν Πύθιον ἀπὸ τοῦ δεῦρο ἐρχομένους τοὺς ἀνθρώπους πυνθάνεσθαι τὰ καθ' ἑαυτοῦ· ἐλέχθη δὲ καὶ ὁ τόπος ὀμφαλὸς τῆς γῆς οὐχ ὡς μεσαίτατος ὦν αὐτῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀναδιδόμενης ἐν αὐτῷ ὀμφῆς, ἣτις ἐστὶ θεία φωνή. λοξῶν δὲ καὶ περισκελῶν ὄντων τῶν χρησμῶν, οὓς δίδωσι, λοξίας ὠνόμασται· ἢ ἀπὸ τῆς λοξότητος τῆς πορείας, ἣν ποιεῖται διὰ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου]. μουσικὸς δὲ καὶ κιθαριστὴς παρεισῆκται τῷ κρούειν ἐναρμονίως πᾶν μέρος τοῦ κόσμου καὶ συνῳδὸν αὐτὸ πᾶσι τοῖς ἄλλοις μέρεσι ποιεῖν, μηδεμιᾶς [αὐτῶν] ἐκμελείας ἐν τοῖς οὖσι θεωρουμένης, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν χρόνων πρὸς ἀλλήλους συμμετρίαν ἐπ' ἄκρον ὡς ἐν ῥυθμοῖς τηροῦντος αὐτοῦ καὶ τὰς τῶν ζῶων φωνὰς

καὶ ὡσαύτως τοὺς τῶν ἄλλων σωμάτων ψόφους, οἱ διὰ τὸ ξηραίνεσθαι χρησίμως ὑπὸ τὸν ἀέρα ἀποδίδονται, δαιμονίως ἠρμόσθαι πρὸς τὰς ἀκοὰς ποιοῦντος. ἀπὸ ταύτης δὲ τῆς ἀρχῆς καὶ Μουσηγέτης ἐκλήθη καὶ ἐπίσκοπος καὶ αὐτὸς παίζειν μετὰ τῶν Μουσῶν ἐνομίσθη· ἐκ γὰρ τοῖ Μουσέων καὶ ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ἐπὶ χθονὶ καὶ βασιλῆες — φησὶν ὁ Ἡσίοδος. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἱερὸς αὐτοῦ ὁ κύκνος τῷ μουσικώτατον καὶ λευκώτατον ἄμα εἶναι τῶν ὀρνέων, ὁ δὲ κόραξ ἀλλότριος διὰ τε τὸ μισρὸς εἶναι καὶ διὰ τὴν χροιάν. ἢ δὲ δάφνη καίπερ δαφοινὴ τις οὖσα στέμμα αὐτοῦ ἐστίν, ἐπειδὴ εὐεργές τε καὶ ἀειθαλὲς φυτὸν ἐστὶ· τυγχάνει δὲ καὶ εὐέκκαυστος οὖσα καὶ πρὸς τὰς καθάρσεις οἰκειὸν τι ἔχουσα, ὥστε μὴ ἀλλοτριῶς ἀνακεῖσθαι τῷ καθαρωτάτῳ καὶ καυστικωτάτῳ θεῷ. τάχα δὲ καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς, προστρέχον πῶς τῷ διαφαίνειν, ἐπιτηδεῖαν αὐτὴν ἐποίησε πρὸς τὰς μαντείας

εἶναι δοκεῖν. ὁ δὲ τρίπους διὰ τελειότητα τοῦ τῶν τριῶν ἀριθμοῦ δέδοται αὐτῷ· δύνатаι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν παραλλήλων κύκλων, ὧν ἓνα μὲν τέμνει κινούμενος τὴν ἐνιαύσιον κίνησιν ὁ ἥλιος, δυοῖν δ' ἐφάπτεται. ἐπεὶ δ' ἐν τοῖς λοιμοῖς ὡς ἐπίπαν δοκεῖ τὰ θρέμματα πημαίνεσθαι πρῶτον καὶ συνεχέστερον ἢ καθ' αὐτὰ φθειρέσθαι [λοιμικῶς], κατὰ τοῦτο καὶ τὴν τῶν ποιμνίων ἐπιμέλειαν ἀνέθη-

καν αὐτῶ, νόμιον καὶ λύκιον καὶ λυκοκτόνον προσαγορεύοντες. ἀγυιεύς δ' ἐκλήθη δεόντως ἰδρυθείς ἐν ταῖς ἀγυιαῖς· καταυγάζει γὰρ ταύτας καὶ πληροὶ φωτὸς ἀνατέλλων, ὡς ἐκ τῶν ἐναντίων εἴρηται τὸ δύσετο τ' ἡέλιος σκιάωντό τε πᾶσαι ἀγυαί. καὶ λεσηνόριον δ' αὐτὸν προσηγόρευσαν διὰ τὸ τὰς ἡμέρας ταῖς λέσχαις καὶ τῶ ὀμιλεῖν ἀλλήλοις συνέχεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, τὰς δὲ νύκτας καθ' ἑαυτοὺς ἀναπαύεσθαι. παιᾶνα δ' αὐτὸν ἐκάλεσαν εἶπουν κατ' ἀντίφρασιν καὶ ἐξίλαστικῶς, ἵνα μὴ νόσους αὐτοῖς ἐπιπέμψη μὴδὲ φθειρή τὸν ἀναπνεόμενον ὑπ' αὐτῶν ἀέρα, εἴτε καὶ ὡς τῶ ὄντι τοῦ αὐτοῦ ὑγείας τῶ σώματι αἰτίου γινομένου διὰ τῆς τοῦ περιέχοντος εὐκρασίας. Κατ' ἀκόλουθον πάλιν τὸν <Ἀσκληπιὸν> υἰὸν αὐτοῦ ἔφασαν γενέσθαι, τὸν δοκοῦντα τοῖς ἀνθρώποις ὑποδειχέναι τὴν ἰατρικὴν· ἐχρῆν γὰρ καὶ τούτῳ τῶ τόπῳ θεῖόν τι ἐπιστῆσαι. ὠνομάσθη δὲ ὁ Ἀσκληπιὸς ἀπὸ τοῦ ἠπίως ἰᾶσθαι καὶ ἀναβάλλεσθαι τὴν κατὰ τὸν θάνατον γινομένην ἀπόσκλησιν. διὰ τοῦτο γὰρ δράκοντα αὐτῶ παριστᾶσιν, ἐμφαίνοντες ὅτι ὁμοίον τι τούτῳ πάσχουσιν οἱ χρώμενοι τῇ ἰατρικῇ κατὰ τὸ οἰοῦν ἀνανεάζειν ἐκ τῶν νόσων καὶ ἐκδύεσθαι τὸ γῆρας, ἅμα δ' ἐπεὶ προσοχῆς ὁ δράκων σημεῖον, ἧς πολλῆς δεῖ πρὸς τὰς θεραπειάς. καὶ τὸ βάκτρον δὲ τοιοῦτου τινὸς ἔοικεν εἶναι σύμβολον· παριστάται γὰρ δι' αὐτοῦ ὅτι, εἰ μὴ ταύταις ταῖς ἐπινοίαις ἐπεστηριζόμεθα ὅσον ἐπὶ τὸ συνεχῶς εἰς ἀρρωστίαν ἐμπίπτειν, κὰν θάττον τοῦ δέοντος σφαλλόμενοι κατεπίπτομεν. λέγεται δὲ ὁ Χείρων τετροφέναι τὸν Ἀσκληπιὸν κὰν τοῖς τῆς ἰατρικῆς θεωρήμασιν ἠσκηκέναι, τὴν διὰ τῶν

χειρῶν ἐνέργειαν τῆς τέχνης ἐμφαίνειν αὐτῶν βουλομένων. παραδέδοται δὲ καὶ γυνὴ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, Ἥπιόνη, τοῦ ὀνόματος οὐκ ἀργῶς εἰς τὸν μῦθον παρειλημμένου, δηλοῦντος δὲ τὸ πραῦν-τικὸν τῶν ὀχλήσεων διὰ τῆς ἠπίου φαρμακείας. Ἡ δ' <Ἄρτεμις> φωσφόρος μὲν ἐπωνομάσθη διὰ τὸ καὶ αὐτὴ σέλας βάλλειν καὶ φωτίζειν ποσῶς τὸ περιέχον, ὁπότεν μάλιστα πανσέληνος ἦ, δίκτυνα δ' ἀπὸ τοῦ βάλλειν τὰς ἀκτῖνας — δίκειν γὰρ τὸ βάλλειν — ἢ ἀπὸ τοῦ δικνεῖσθαι τὴν δύναμιν αὐτῆς εἰς πάντα τὰ ἐπὶ γῆς ὡς δικτύνης αὐτῆς οὔσης. κυνηγέτιν δ' αὐτὴν καὶ θηροκτόνον καὶ ἐλαφιβόλον καὶ ὀρεσίφοιτον παρεισήγαγον ἦτοι τρέπειν εἰς τὰ ἄγρια βουλόμενοι τὴν ἐξ αὐτῆς βλάβην ἢ ἐπειδὴ μάλιστα νυκτὸς καταφαίνεται, πολλὴ δ' ἐν τῇ νυκτὶ ἡσυχία πανταχοῦ καθάπερ ἐν ταῖς ὕλαις καὶ ταῖς ἐρήμοις ἐστίν, ὥστε ἐν τοιοῦτοις τισὶ χωρίοις αὐτὴν πλάζεσθαι δοκεῖν, ἔξωθεν ἤδη τούτῳ προσπεπλασμένου τοῦ κυνηγετεῖν αὐτὴν τοξότιν οὔσαν. συνῶδον δὲ τούτῳ καὶ τὸ τοὺς κύνας ἱερούς αὐτῆς νομισθῆναι πρὸς τε τὰς θήρας ἔχοντας

ἐπιτηδεῖως καὶ ἀγρυπνεῖν ἐν ταῖς νυξὶ καὶ ὑλακτεῖν πεφυκότας. κυνηγία δ' ἔοικε καὶ τὸ μὴ διαλείπειν αὐτὴν ὅτε μὲν διώκουσαν τὸν ἥλιον ὅτε δὲ φεύγουσαν, εἶτα ἐν τῷ ζῳδιακῷ μετερχομένην ζῳδία καὶ ταχέως συνιοῦσαν· οἰκεῖον γὰρ κυνηγία καὶ τὸ τάχος· προσγειότατόν τε τῶν οὐρανίων οὔσαν αὐτὴν περὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρων ἔφασαν ἀναστρέφεσθαι]. οὐχ ἕτερά δ' οὔσα αὐτῆς ἢ Ἐκάτη τρίμορφος εἰσῆκται διὰ τὸ τρία σχήματα γενικώτατα ἀποτελεῖν τὴν σελήνην, μηνοειδῆ γινομένην καὶ πανσέληνον καὶ τρίτον τι

ἄλλο σχῆμα [πλάττουσιν] ἀναλαμβάνουσαν, καθ' ὃ πεπλήρωται μὲν αὐτῆς ὁ μηνίσκος, οὐ πεπλήρωται δ' ὁ κύκλος. ἐντεῦθεν ἦδη καὶ τριοδίτις ἐπεκλήθη καὶ τῶν τριόδων ἐπόπτης ἐνομίσθη διὰ τὸ τριχῶς μεταβάλλειν ὀδεύουσα διὰ τῶν ζῶων. τοῦ δ' ἡλίου διὰ τῆς ἡμέρας μόνον φαινομένου, αὐτὴν καὶ νυκτὸς καὶ σκότους ὀρωμένην καὶ μεταβάλλουσαν νυχίαν τε καὶ νυκτιπόλον καὶ χθονίαν ἐκάλεσαν καὶ τοῖς καταχθονίοις θεοῖς ἤρξαντο συντιμᾶν, δειπνα ἐμφέροντες αὐτῇ. προσανεπλάσθη δὲ τούτῳ καὶ τὸ μαιίνειν τὴν γῆν ταύτην [καὶ μαιίνειν]

ὥσπερ τοὺς κατοικομένους καὶ τὸ ταῖς φαρμακίσι συνεργεῖν καὶ ἐπάγεσθαι ταῖς οἰκίαις, εἶτα τελευταῖον τὸ πένθεσι καὶ φόνῳ χαίρειν, ἐξ οὗ τινες προήχθησαν ἐπὶ τὸ καὶ θυσίαις αὐτὴν ἀτόποις καὶ σφαγισμοῖς ἀνθρώπων ἰλάσκεσθαι θέλειν. καθιέρωσαν δὲ καὶ τὴν τρίγλαν αὐτῇ διὰ τοῦνομα. ἐνοδία δὲ ἐστὶν οὐδὲ ἄλλο τι ἢ διὸ καὶ Ἀπόλλων ἀγνιεύς. δοκεῖ δὲ τοῖς πλείστοις ἢ αὐτῇ εἶναι καὶ Εἰλείθυια, ἀπαύστως εἰλουμένη καὶ θέουσα

περὶ τὴν γῆν, ἣν εὐχονται ἐλθεῖν αὐταῖς ἠπίαν καὶ λυσιζωνον αἰ ὠδίνουσαι, λύουσαν τὸ ἐσφιγμένον τῶν κόλπων πρὸς τὸ ῥᾶον καὶ ἀπονώτερον ἐκπεσεῖν τὸ κυσκόμενον, λεγομένης αὐτῆς καὶ Ἐλευθοῦς. πλείους δ' Εἰλείθυια παραδέδονται καθ' ὄν λόγον πλείους Ἔρωτες· πολύτροποι γὰρ καὶ οἱ τοκετοὶ τῶν γυναικῶν ὡς αἰ τῶν ἐρώντων ἐπιθυμῖαι. φανερώς δ' ἡ σελήνη τελεσφορεῖσθαι τὰ συλλαμβανόμενα ποιεῖ καὶ ταύτης ἐστὶ τὸ τε αὐξεῖν αὐτὰ καὶ τὸ ἀπολύειν τῶν φερουσῶν πεπανθέντα. οὐ θαυμαστὸν δ' εἰ κατ' ἄλλην μὲν ἔμφασιν παρθένον ὑπενόησαν τὴν Ἄρτεμιν ἄχραντον καὶ ἀγνήν οὖσαν ὁμοίως τῷ ἡλίῳ, κατ' ἄλλην δὲ ἐπίκουρον τῶν τικτουσῶν, ἐπ' αὐτῇ κειμένου τοῦ εὐτοκεῖσθαι τὰ τικτόμενα, κατὰ τρίτην δὲ φρικῶδές τι καὶ χαλεπὸν ἔχουσαν, οἷαν ἔφαμεν περὶ τῆς Ἐκάτης ὑπόνοιαν εἶναι. Τελευταῖον δὲ τὸν δεχόμενον τὰς ψυχὰς ἀέρα <Ἄιδην,> ὡς ἔφην, διὰ τὸ ἀειδὲς προσηγόρευσαν. μὴ φαινομένων δ' ἡμῖν τῶν ὑπὸ γῆν, ἐκεῖσε χωρεῖν τοὺς διαλλάττοντας διεβόησαν. Κλύμενος ὁ Ἄιδης λέγεται τῷ αἴτιος εἶναι τοῦ κλύειν· ἀἦρ γὰρ πεπληγμένος ἢ φωνή. εὐβουλον δὲ καὶ εὐβουλέα κατὰ ἀποδυσπέτησιν ὠνόμασαν αὐτὸν ὡς καλῶς περὶ τῶν ἀνθρώπων βουλευόμενον διὰ τοῦ παύειν αὐτοὺς ποτε τῶν πόνων καὶ τῶν φροντίδων. ἐπονομάζεται δὲ ἐπιθετικῶς καὶ πολυδέκτης καὶ πολυδέγμων καὶ πολυάρχος πολλοὺς τε δεχόμενος καὶ τῶν λεγομένων πλειόνων ἢ πολλῶν ἄρχων. πυλάρτην δὲ αὐτὸν ὁ ποιητὴς προσηγόρευσε ὡς ἀκριβῶς ἠρμοσμένας τὰς πύλας ἔχοντα καὶ μηδένα ἀνιέντα. ὁ δὲ Χάρων ἴσως μὲν κατ' ἀντίφρασιν ἐκ τῆς χαρᾶς ὠνομάσθη· δύναται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ χωρεῖν [ἢ τοῦ χανδάνω] τὸ ἔτμνον ἔχειν [ἢ ἀπὸ τοῦ κεχηνέται]. ὁ δὲ Ἀχέρων ἀπὸ τῶν γινομένων ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσιν ἀχῶν παρήχθη [καὶ ἢ Ἀχερουσία λίμνη]. φανερόν δὲ πόθεν καὶ ὁ Κωκυτὸς καὶ ὁ Πυριφλεγέθων τὴν κλήσιν ἔσχον, πάλαι καιόντων τοὺς νεκροὺς καὶ κωκυτὸν ἐγειρόντων τῶν Ἑλλήνων, διὰ τοῦτο καὶ δαίμονας αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ κεκαῦσθαι καλούντων]. ἢ δ' ἄορνος λίμνη φυσικώτερον ἴσως ἀπὸ τοῦ ἀέρος προσηγορεύθη· καίτοι καὶ τὸν σκότον ἔσθ' ὅτε καὶ τὴν ὀμίχλην ἀέρα οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν, εἰ μὴ νῆ Δία οὕτως ἀπεχρήσαντο τῆ τοῦ

ἀέρος γλαυκότητι ὡς καὶ τῶν λεγομένων φασγανίων οἷς στέφουσι τὸν Πλούτωνα. στέφουσι δὲ αὐτὸν καὶ ἀδιάντω πρὸς ὑπόμησιν τοῦ αὐαίνεσθαι τοὺς τελευτώντας καὶ μηκέτι τὸ διερὸν ἴσχειν, στέρεσθαι δὲ τῆς παραιτίας τοῦ διαπνεῖσθαι καὶ θάλλειν ἱκμάδος. [έντεῦθεν ὑπονοητέον καὶ τοὺς ἀλίβαντας μεμυθεῦσθαι ἐν Ἄϊδου εἰσὶ διὰ τὴν τῆς λιβάδος ἀμεθεξίαν τῶν νεκρῶν]. οἰκειῶς δὲ τοῖς κατοικομένοις καὶ ὁ νάρκισσος ἔχειν ἔδοξε καὶ τῶν Ἑριννύων ἔφασαν αὐτὸν στεφάνωμα εἶναι, προσεδρεύσαντες τῇ παραθέσει τῆς νάρκης καὶ τῷ οἶον διαναρκᾶν τοὺς ἀποθνήσκοντας.

Οὕτω δ' ἂν ἤδη καὶ τᾶλλα τῶν μυθικῶς παραδεδοσθαι περὶ θεῶν δοκούντων ἀναγαγεῖν ἐπὶ τὰ παραδειγμένα στοιχεῖα, ὧ παῖ, δύναιο, πεισθεῖς ὅτι οὐχ οἱ τυχόντες ἐγένοντο οἱ παλαιοί, ἀλλὰ καὶ συνιέναι τὴν τοῦ κόσμου φύσιν ἱκανοὶ καὶ πρὸς τὸ διὰ συμβόλων καὶ ἀνιγμάτων φιλοσοφῆσαι περὶ αὐτῆς εὐεπίφοροι. διὰ πλείονων δὲ καὶ ἐξεργαστικώτερον εἴρηται τοῖς πρεσβυτέροις φιλοσόφοις, ἐμοῦ νῦν ἐπιτετμημένως αὐτὰ παραδοῦναί σοι βουληθέντος· χρησίμη γὰρ αὐτῶν καὶ ἡ ἐπὶ τοσοῦτον προχειρότης ἐστί. περὶ δὲ ἐκείνων καὶ περὶ τῆς θεραπείας τῶν θεῶν καὶ τῶν οἰκειῶς εἰς τιμὴν αὐτῶν γινομένων καὶ τὰ πάτρια καὶ τὸν ἐντελῆ λήψη λόγον οὕτω μόνον ὡς εἰς τὸ εὐσεβεῖν ἀλλὰ μὴ εἰς τὸ δεισιδαιμονεῖν εἰσαγομένων τῶν νέων καὶ θύειν τε καὶ εὐχεσθαι καὶ προσκυνεῖν καὶ ὀμνύειν κατὰ τρόπον καὶ ἐν τοῖς ἐμβάλλουσι καιροῖς καθ' ἣν ἀρμόττει συμμετρίαν διδασκομένων.